

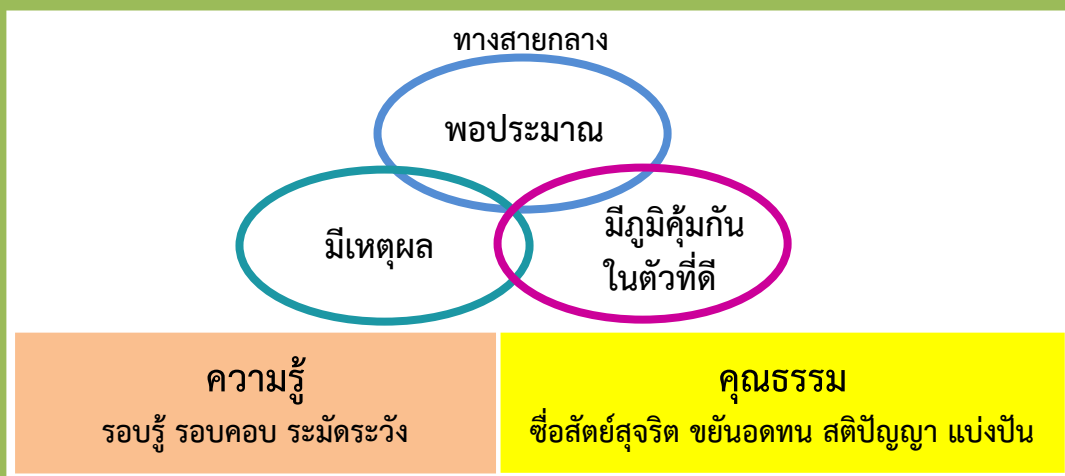
คู่มือการขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

Sufficiency Economy for way of life

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง ความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

คำนำ

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ และได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่สร้างความเข้าใจทุกพื้นที่ทั่วทั้งประเทศจนนำไปสู่การน้อมนำไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทยบรรลุตามเป้าหมายของรัฐบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย (ศจพ.มท.) เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินชีวิต ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้เห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อน ๔ ขั้นตอน คือ ๑) การค้นหาและเตรียมครูฝึก ๒) การฝึกสอนหรือถ่ายทอดความรู้ ๓) การนำไปปฏิบัติ จนเป็นวิถีชีวิต และ ๔) หมู่บ้าน/ชุมชนประกาศตนเองเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ในขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ คือ การเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากครูฝึกระดับอำเภอและระดับตำบลไปสู่ประชาชนทั่วประเทศ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของครูฝึกเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงมหาดไทยขอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ทั้งในส่วนกลาง จังหวัด และอำเภอได้ให้ความสำคัญ และดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดในคู่มือนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างการรับรู้ จนนำไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตในระดับบุคคล ครัวเรือน และหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ได้พระราชทานหลักปรัชญาที่แกพสกนิกรชาวไทย และการพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืนของประเทศได้ในที่สุด

กรกฎาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ ข้อมูลสำคัญของกระบวนการ	๑
๑.๑ ทำไมต้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑
๑.๒ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานคืออะไร	๔
๑.๓ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๙
๑.๔ ตัวอย่างความสำเร็จในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	๑๒
๑.๕ หน่วยดำเนินงานและหน่วยสนับสนุน	๒๒
๑.๖ ผลผลิต มาตรฐาน เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการ	๒๒
๑.๗ ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๒๒
๑.๘ ข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการ	๒๓
๑.๙ ความท้าทายของกระบวนการ	๒๓
บทที่ ๒ กระบวนการ	
๒.๑ ผัง SIPOC : กระบวนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต	๒๗
๒.๒ คำอธิบาย SIPOC และรายละเอียดขั้นตอนกระบวนการแต่ละขั้นตอน	๓๒
บทที่ ๓ การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการ	๔๒
๓.๑ แนวทางการปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้การดำเนินการและการให้บริการดีขึ้น	๔๒
๓.๒ การเผยแพร่และนำกระบวนการที่ได้รับการปรับปรุงไปสู่การปฏิบัติ	๔๓
บรรณานุกรม	๔๔
ภาคผนวก	
๑. กลไกขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต	๔๖
๒. หลักสูตรการฝึกอบรมครูฝึกระดับอำเภอ และแนวทางการถ่ายทอดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ประชาชน	๕๓
๓. แบบประเมินตนเองของครัวเรือน และหมู่บ้าน/ชุมชน	๕๗
๔. แบบรายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดและอำเภอ	๕๙

บทที่ ๑

ข้อมูลสำคัญของกระบวนการ

๑.๑ ทำไมต้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบาย ต่อสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ซึ่งปัญหาจากการพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมา^๑ แม้ว่ารายได้ต่อหัวของประชาชนจะเพิ่มขึ้นจาก ๓,๔๗๖ บาท/คน/ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็น ๒๓,๖๖๖ บาท/คน/ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และเพิ่มขึ้นเป็น ๑๘๕,๘๕๘ บาท/คน/ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำให้ประเทศไทยขยับฐานะ การพัฒนาประเทศจากการเป็น ประเทศรายได้ชั้นกลาง มาเป็นประเทศรายได้ปานกลางตอนบน (Upper Middle Income Country) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ อย่างไรก็ตามผลจากการพัฒนาดังกล่าวกลับพบว่า ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ระหว่างคนรวยกับคนจนกลับเพิ่มสูงขึ้น โดยประชากรกลุ่มที่รวยที่สุด ร้อยละ ๑๐ มีสัดส่วนรายได้ร้อยละ ๓๕ ของรายได้รวมปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ขณะที่กลุ่มประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด กลับมีสัดส่วนรายได้เพียงร้อยละ ๑๔.๓ ของรายได้รวม นอกจากนี้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้ร่อยหรอเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง พื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างต่อเนื่องโดยเฉลี่ย ประมาณปีละ ๑ ล้านไร่ ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ระบบนิเวศชายฝั่งถูกทำลาย ทรัพยากรทางทะเลลดลง จากการทำประมงที่ผิดกฎหมายและการจับสัตว์น้ำเกินศักยภาพที่ทำลายวัฏจักรการฟื้นตัวของธรรมชาติ ปริมาณขยะมูลฝอยเฉลี่ยต่อคน เพิ่มสูงขึ้นจาก ๑.๐๔ กิโลกรัม/คน/วัน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็น ๑.๑๑ กิโลกรัม/คน/วัน มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นปีละ ๒๖.๑๙ ล้านตัน ปริมาณมลพิษทางอากาศเกินค่ามาตรฐาน ในหลายพื้นที่ของประเทศ คุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มลดลง และมีความเสี่ยงในการขาดแคลนน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคในอนาคต

สัดส่วนประชากรแบ่งตามรายได้

สัดส่วนรายได้ของประชากร

หากทุกภาคส่วนไม่ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวประเทศไทยจะสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน รายได้เฉลี่ยของประชาชนจะไม่สามารถยกระดับให้ดีขึ้นได้ คุณภาพชีวิตของประชากรโดยเฉลี่ยจะต่ำลง ปัญหาความเหลื่อมล้ำจะยิ่งทวีความรุนแรง รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติจะยิ่งร่อยหรอเสื่อมโทรมในที่สุด ประเทศไทยจะไม่สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว ด้วยเหตุนี้การพัฒนาประเทศจึงต้องมีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง^๒ โดยต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ความพอดีและพอประมาณบนพื้นฐานของเหตุและผลของแต่ละบุคคล ซึ่งแตกต่างกันไปตามสถานะ ต้องรู้เท่าทันและมีคุณธรรมกำกับการกระทำอยู่เสมอ ไม่ทำให้ตัวเองได้ดีแต่ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อน หรือสิ่งแวดล้อมได้รับผลกระทบ การจะพัฒนาได้อย่างยั่งยืนนั้นต้องมาจากรากฐานของความคิด ซึ่งปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และประเทศชาติ คือ การปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมที่เริ่มตั้งแต่ระดับบุคคล ทั้งในเรื่องการบริโภค การผลิต การดำเนินธุรกิจ การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมที่คำนึงถึงความยั่งยืน กล่าวได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเป็นสากล เปรียบเสมือนวัคซีนที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันจาก “โรค” ที่เกิดจากความประมาท ความไม่แน่นอน และความเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากผลกระทบ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย มานับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำรงชีวิตโดยยึดหลักความพอเหมาะพอดี ความมีเหตุผล และความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เองมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และได้ทรงเตือนล่วงหน้า ให้มีความระมัดระวังในการพัฒนาประเทศให้มีความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ด้วยการพัฒนาอย่าง **“เป็นลำดับขั้น”** โดยได้ทรงมี ปฐมพระราชดำรัสว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง ความว่า^๓

“...การพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นเริ่มด้วยการสร้างพื้นฐานคือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อนด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชาเมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้วจึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นสูงขึ้นตามลำดับต่อไป...”

ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และประหยัดนั้นก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์...”

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗

“...การที่จะทำโครงการอะไรจะต้องทำด้วยความรอบคอบ และอย่าตาโตเกินไป...แต่ข้อสำคัญที่อยากจะพูดถึง คือ ถ้าเราทำโครงการที่เหมาะสมขนาดที่เหมาะสมอาจจะไม่ดูหรูหรา แต่จะไม่ล้มหรือถ้ามีอันเป็นไป ก็ไม่เสียมาก... มาเร็ว ๆ นี้โครงการต่าง ๆ โรงงานเกิดขึ้นมามาก จนกระทั่งคนนี้กว่าประเทศไทยนี้ จะเป็นเสือตัวเล็ก ๆ แล้วก็ เป็นเสือตัวโตขึ้นเราไปเห่อว่าจะ เป็นเสือ... การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐

การตระหนักรู้ที่แท้จริงถึงความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เริ่มขึ้นภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงย้ำให้เห็นความสำคัญที่มีเศรษฐกิจแบบ “พอมีพอกิน” พัฒนาการให้สามารถ “อุ้มชูตัวเองได้” และได้ทรงอธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

“...พอเพียง นี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ...คนเราถ้าพอ ในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด “อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ” มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียงหมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่นต้องให้พอประมาณ ตามอัธยาศัยพอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตน ก็พอเพียง...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จากวารสารชัยพัฒนา ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๔๒

การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จะช่วยแก้ไขปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจและปัญหาของสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน เนื่องจาก ๑) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นการที่ “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ด้วยการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนอย่างพอเพียง ไม่ฟุ่มเฟือย และใช้อย่างคุ้มค่า หรือหากมีการปลูกพืชผลก็ให้เพียงพอกับความต้องการ บริโภคครัวเรือนเป็นอันดับแรก เมื่อเหลือจากการบริโภคจึงมาเป็นการผลิตเพื่อการค้า ๒) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นให้มีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความถนัด ทั้งในและนอกภาคการเกษตร เช่น ผลิตภัณฑ์หัตถกรรม การแปรรูปอาหาร การค้าขาย และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และช่วยให้เกิดการกระจาย รายได้อย่างทั่วถึง ๓) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเมตตา ความเอื้ออาทร และความสามัคคีของคนในชุมชน ในการร่วมแรงร่วมใจเพื่อสร้างความมั่นคง ให้กับสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน และสังคมโดยรวม ตลอดจนการธำรงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของไทยให้คงอยู่ต่อไป

๑.๒ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานคืออะไร

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ **ความพอเพียง** หมายถึง **ความพอประมาณ** **ความมีเหตุผล** รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมี **ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย **ความรู้** **ความรอบคอบ** และ **ความระมัดระวัง** อย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกใน **คุณธรรม** **ความซื่อสัตย์สุจริต** และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

บรมโอรสองค์รองของพระราชดำริเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานไว้ในวชิราวุธวิทยาลัย ทรงมีพระราชดำริไว้ว่า โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันพุธที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลัง ได้ทรงแนะนำแนวทางการนี้ให้เป็นที่รับทราบและสนับสนุนโดยมีพระองค์เองเป็นแบบอย่างปฏิบัติ โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕) ซึ่งคงอยู่เป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาและบริหารประเทศ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำบทความที่อธิบาย “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ไปเผยแพร่ เพื่อเป็นหลักคิดและแนวทางปฏิบัติแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี นักธุรกิจ ตลอดจนประชาชนทั่วไป

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทาง การดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ **ความพอเพียง** หมายถึง **ความพอประมาณ** **ความมีเหตุผล** รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมี **ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัย **ความรู้** **ความรอบคอบ** และ **ความระมัดระวัง** อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกใน **คุณธรรม** **ความซื่อสัตย์สุจริต** และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทั้งหลักคิดและแนวทางการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิต โดยเน้นการปฏิบัติตนบนทางสายกลาง เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ และรอดพ้นจากวิกฤติต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น โดยคุณลักษณะที่สำคัญของความพอเพียง” มี ๓ ประการ” คือ

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะตนเอง ไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย จะพบว่า ความพอประมาณนั้น นับเป็นแนวปฏิบัติที่มีมายาวนานแล้ว สังเกตได้จากการดำเนินชีวิตของคนไทย “พออยู่ พอกิน” “พึ่งตนเอง” “ประหยัด เรียบง่าย และได้ประโยชน์สูงสุด” โดยมุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่หรือที่ชุมชนท้องถิ่นของตนมีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดก่อนที่จะแสวงหาแหล่งทุน วัตถุดิบ หรือสิ่งของจากภายนอก มีการวางแผนการใช้ให้เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นการใช้อย่างรู้คุณค่า ดูแลรักษาสิ่งที่มีและพัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงและการดำเนินการอย่างพอเพียงนั้นต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักคุณธรรม และวัฒนธรรมที่พึงงาม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ ถ้วนถี่ “รู้จักอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค” และคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขา รู้เรา รู้จักเลือก นำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้” ทั้งนี้ ความมีเหตุผลในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความหมายที่สะท้อน ถึงความเข้าใจผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำ ณ สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยความมีเหตุผลจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการสั่งสมความรู้และประสบการณ์มาอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบและรู้วิธีประมวลปัจจัยที่ซับซ้อนมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ เพื่อให้ความคิดและการกระทำอยู่ในกรอบ ที่ถูกต้องตามหลักเหตุผล ดังนั้น ความมีเหตุผลในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการตัดสินใจและการปฏิบัติบนพื้นฐานของความรู้และประสบการณ์

๓. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต มีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยง ปรับตัว และรับมือได้อย่างทันท่วงที โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี

อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากความไม่ประมาท ซึ่งต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กับ ความมีเหตุผล และความพอประมาณ หลีกเลี่ยงความต้องการที่เกินพอดีของแต่ละบุคคล เป็นการสร้างวินัย ในตัวเองให้เกิดขึ้นในระดับบุคคล เพื่อปกป้องตัวเองจากกระแสบริโภคนิยม หรือความเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ต่าง ๆ เป็นกลไกการรองรับผลกระทบจากสถานการณ์ต่าง ๆ โดยดำเนินการ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน เริ่มจากการ “แก้ไขปัญหาคู่จุดเล็ก” หรือ คิด Macro ทำ Micro

ในการดำเนินชีวิตให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น **ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐาน** ดังนี้

❖ **ความรู้** คือ ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะ การประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ โดยจำเป็นต้องมีความรอบคอบในการนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเพื่อการวางแผน และความระมัดระวังในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผล ในทางปฏิบัติทุกขั้นตอน โดยนำหลักวิชาและความรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ ทั้งในขั้นการวางแผน และปฏิบัติอย่างรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง กล่าวคือ นำวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาศึกษาอย่างรอบด้าน และมีความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน ตลอดจนมีความระมัดระวังในขั้นของการปฏิบัติ

❖ **คุณธรรม** คือ ความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญา ในการดำเนินชีวิต ซึ่งถือเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของบุคคล สังคม และประเทศชาติ

เมื่อมีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน/หมู่บ้าน องค์กร และสังคมไทย จะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น และมีความยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

หลักการทรงงาน

ในการดำเนินการขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ จนเป็นวิถีชีวิตต้องมีการประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่พสกนิกรในทุกพื้นที่ได้อย่างสอดคล้อง กับภูมิสังคม ด้วยการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และยึดหลักการทรงงาน ๒๓ ประการ ดังนั้น จึงควรน้อมนำ มาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน และพัฒนาสังคมโดยรวมต่อไป ซึ่งหลักการทรงงาน ๒๓ ประการ ประกอบด้วย

หลักการทรงงาน ๒๓ ประการ^๒

๑. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ

การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่ง จะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น จากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วตามความต้องการ ของประชาชน

๒. ระเบิดจากข้างใน

หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อม ที่จะรับการ พัฒนาเสียก่อน มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ทันได้มี โอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว

หลักการทรงงาน ๒๓ ประการ^๖

๓. แก้ปัญหาที่จุดเล็ก

ทรงมองปัญหาในภาพรวม (Macro) ก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาก็จะเริ่มจากจุดเล็ก ๆ (Micro) คือ การแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าที่คนมักจะมองข้าม “...ถ้าปวดหัวคิดอะไรไม่ออก...ต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อนเพื่อให้อยู่ในสภาพที่คิดได้...”

๔. ทำตามลำดับขั้น

ทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นที่สุดของประชาชนก่อน ได้แก่ สาธารณสุข ต่อไปจึงเป็นเรื่อง สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และสิ่งจำเป็นสำหรับประกอบอาชีพ การพัฒนาประเทศต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่ก่อน จึงค่อยสร้าง ค่อยเสริมความเจริญ และเศรษฐกิจขั้นสูงโดยลำดับต่อไป

๕. ภูมิสังคัม

การพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงถึง

(๑) ภูมิประเทศของบริเวณนั้น (ดิน, น้ำ, ป่า, เขา ฯลฯ)

(๒) สังคมวิทยา (นิสัยใจคอของผู้คน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น)

๖. องค์กรวม

ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวม (Holistic) หรือมองอย่างครบวงจร ทรงมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและแนว ทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง

๗. ไม่ติดตำรา

การพัฒนาตามแนวพระราชดำริมีลักษณะของการพัฒนาที่อนุโลมและกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม และสภาพของสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชน

๘. ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด

ทรงใช้หลักในการแก้ไขปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำได้เอง หาได้ในท้องถิ่น และประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้น ๆ มาแก้ไขปัญหา โดยไม่ต้องลงทุนสูง หรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ่งยากนัก “ให้ปลูกป่า โดยไม่ต้องปลูกป่า โดยปล่อยให้ขึ้นเองตามธรรมชาติ จะได้ประหยัดงบประมาณ”

๙. ทำให้ง่าย (Simplicity)

ทรงคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขงานการพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริโดยง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ทรงโปรดที่จะทำสิ่งยากให้กลายเป็นง่าย ทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย

๑๐. การมีส่วนร่วม

ทรงเป็นนักประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกัน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน หรือความต้องการของสาธารณชน “...ต้องหัดทำ ใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟัง อย่างฉลาดนั้นแท้จริง คือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายมาอำนวยความสะดวกการบริหารงานให้ ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง...”

๑๑. ประโยชน์ส่วนรวม

“...ใครต่อใครก็มาบอกว่า ขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อาจมานึกในใจว่าให้ ๆ อยู่เรื่อย แล้วส่วนตัว จะได้อะไร ขอให้คิดว่า คนที่ให้เพื่อส่วนรวมนั้น มิได้ให้แต่ส่วนรวมอย่างเดียว เป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถที่มี ส่วนรวมที่จะอาศัยได้...” พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวม เป็นสำคัญเสมอ

๑๒. บริการที่จุดเดียว

ทรงให้ “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” เป็นต้นแบบในการบริหารรวมที่จุด เดียวเพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่จะมาใช้บริการ จะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยมีหน่วยงานราชการต่าง ๆ มาร่วม ดำเนินการและให้บริการประชาชน ณ ที่แห่งเดียว “...เป็นสองด้าน ก็หมายถึงว่า ที่สำคัญปลายทาง คือ ประชาชน จะได้รับประโยชน์ และต้นทางของเจ้าหน้าที่จะให้ประโยชน์”

หลักการทรงงาน ๒๓ ประการ^๖

๑๓. ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

การเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทรงมองอย่างละเอียดถึงปัญหาของธรรมชาติ หากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ เช่น การแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรม โดยพระราชทานพระราชดำริ *การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก* (ต้นไม้) ปลอ่ยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูธรรมชาติ

๑๔. ใช้ธรรมปราบอธรรม

ทรงนำความจริงในเรื่องความเป็นไปแห่งธรรมชาติ และกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการและแนวปฏิบัติที่สำคัญในการแก้ปัญหาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพที่ไม่ปกติ เช่น การนำน้ำดี ขับไล่ น้ำเสีย การใช้ผักตบชวาบำบัดน้ำเสีย โดยดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ

๑๕. ปลูกป่าในใจคน

“...เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ ลงบนแผ่นดิน และรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...” การที่จะฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมาจะต้องปลูกจิตสำนึกให้คนรักป่าเสียก่อน

๑๖. ขาดทุนคือกำไร

“...ขาดทุนคือกำไร *Our loss is our gain...* การเสียคือการได้ ประเทศก็จะก้าวหน้าและการที่คนจะอยู่ดีมีสุขนั้น เป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้...” หลักการ คือ “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไร คือ ความอยู่ดีมีสุขของราษฎร “...ถ้าเราทำอะไรที่เราเสีย แต่ในที่สุด ที่เราเสียนั้นเป็นการได้ทางอ้อม ตรงกับงานของรัฐบาลโดยตรง เงินของรัฐบาลหรืออีกนัยหนึ่ง คือ เงินของประชาชน ถ้าอยากให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ก็ต้องลงทุน...”

๑๗. การพึ่งตนเอง

การพัฒนาตามแนวพระราชดำริเพื่อแก้ไขปัญหามันเบื้องต้นด้วยการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้า เพื่อให้เขาแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นต่อไปก็คือ การพัฒนาให้เขาสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อม และสามารถ “พึ่งตนเองได้” ในที่สุด

๑๘. พออยู่พอกิน

สำหรับประชาชนที่ตกอยู่ในวงจรแห่งความทุกข์เข็ญนั้นได้พระราชทานความช่วยเหลือให้เขาได้สามารถอยู่ในขั้น “พออยู่พอกิน” เสียก่อนแล้ว จึงค่อยขยับขยายให้มีขีดสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป “...ถ้าโครงการดี ในไม่ช้าประชาชนจะได้อะไร จะได้ผล ราษฎรจะอยู่ดีกินดีขึ้น จะได้ประโยชน์ต่อไป...”

๑๙. เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างความเข้มแข็งหรือภูมิคุ้มกันทุกด้าน ซึ่งจะสามารถทำให้อยู่ได้อย่างสมดุลในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ปรัชญานี้สามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน องค์กร และทุกภาคส่วน

๒๐. ความซื่อสัตย์ สุจริต จริใจต่อกัน

“...ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อยก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ...”

๒๑. ทำงานอย่างมีความสุข

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระเกษมสำราญและทรงมีความสุขทุกคราที่จะช่วยเหลือประชาชน “...ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกัน ในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น...”

๒๒. ความเพียร : พระมหาชนก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงริเริ่มทำโครงการต่าง ๆ ในระยะแรกที่ไม่มีความพร้อมมากนัก และทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่พระองค์ก็ได้ท้อพระราชหฤทัย มุ่งมั่นพัฒนาบ้านเมืองให้บังเกิดความร่มเย็น เป็นสุข

หลักการทรงงาน ๒๓ ประการ^๖

๒๓. รู้ - รัก - สามัคคี

รู้ : การที่เราจะลงมือทำสิ่งใดนั้น จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีแก้ปัญหา

รัก : เมื่อเรารู้ครบด้วยกระบวนความแล้วจะต้องเห็นคุณค่า เกิดศรัทธา เกิดความรักที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติ
แก้ปัญหาานั้น ๆ

สามัคคี : เมื่อถึงขั้นลงมือปฏิบัติต้องคำนึงเสมอว่าเราทำคนเดียวไม่ได้ ต้องร่วมมือร่วมใจกัน สามัคคีกันเป็นหมู่
คณะ จึงจะเกิดพลังในการแก้ปัญหาให้ลุล่วงด้วยดี

๑.๓ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทั้งวิธีการประกอบอาชีพและวิถีการดำรงชีวิตที่นำไปสู่ชีวิตที่มีความทุกข์น้อยลง หรืออีกนัยหนึ่งคือชีวิตที่มีความสุขเพิ่มขึ้น โดยมีจุดเน้นอยู่ที่การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อให้ไม่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่อาจคาดเดาล่วงหน้าได้ หรือหากได้รับผลกระทบก็สามารถฟื้นตัวได้ในเวลารวดเร็วพอสมควร การจะมีภูมิคุ้มกันที่ดีได้นั้นต้องมาจากการพึ่งตนเองเป็นส่วนใหญ่ หมายถึงใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เองหรือหาได้ง่ายในท้องถิ่นให้มากที่สุด ถ้าสามารถพึ่งตนเองได้มากเท่าไร ภูมิคุ้มกันก็จะสูงมากขึ้น ไม่ว่าจะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะมีความรุนแรงมากเพียงใดก็สามารถจัดการได้ แต่การจะพึ่งตนเองได้นั้นจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความพอประมาณ คือ ทำทุกอย่างเท่าที่จะสามารถทำได้เอง ไม่ทำเกินกำลังความสามารถหรือโลกมาก แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องไม่ยึดตายด หรือเฉื่อยเนือย ดังนั้นความพอประมาณจึงเป็นวิธีการที่สำคัญที่จะหนุนช่วยความสามารถในการพึ่งตนเองให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นและสัมฤทธิ์ผลได้จริง และเมื่อมีความพอประมาณแล้วก็ไม่มีความจำเป็นต้องไปเอาไรดเอาเปรียบผู้อื่น สามารถดำเนินการทุกอย่างได้อย่างซื่อสัตย์สุจริต มีความเพียร มีความอดทน ตลอดจนมีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่นนั่นก็คือ ความมีเหตุผลตามความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง”

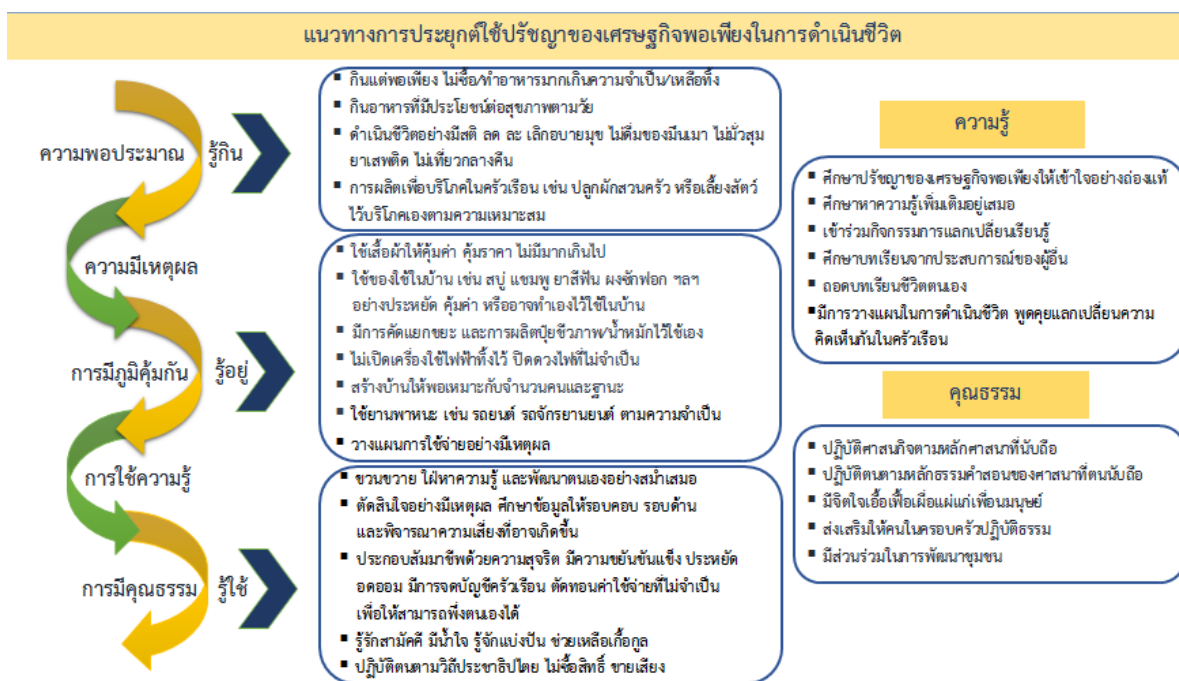
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย การรู้จักประมาณตน มีสติ มีความรู้ตัว รอบคอบ รู้จักผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาไรดเอาเปรียบผู้อื่น

“ทุกคนต้องหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาการกระทำของตนให้รอบคอบอยู่เสมอ ระวัง
ทำการทุกอย่างด้วยเหตุผล ด้วยความมีสติ และด้วยความรู้ตัว”^๗

“...การรู้จักประมาณตน ได้แก่ การรู้จักและยอมรับว่าตนเองมีภูมิปัญญาและความสามารถ ในด้านไหน เพียงใด และควรจะทำงานด้านไหนอย่างไร...จะทำให้คนเรารู้จักใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับงาน...ส่วนการรู้จักประมาณสถานการณ์นั้น ได้แก่ การรู้จักพิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ทราบชัด ถึงความเป็นมา และที่เป็นอยู่ รวมทั้งที่คาดว่าจะเป็นไปได้ในอนาคต...การรู้จักประมาณตนและรู้จักประมาณสถานการณ์ จึงเป็นอุปการะอย่างสำคัญ ที่จะเกื้อกูลให้บุคคลดำเนินชีวิตและกิจการงานไปได้อย่างราบรื่นและก้าวหน้า...”^๙

“คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับทุกคนนั้นที่สำคัญ ได้แก่ ความรู้จักผิดชอบชั่วดี ความละเอียดซุกซิบวาท ความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในความคิด และการกระทำ ความไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น ความไม่มั่งงาย หยาบคาย กับอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญเป็นพิเศษ คือ ความขยันหมั่นเพียร พยายามฝึกหัดประกอบการงานทุกอย่างด้วยตนเอง...”^{๑๐}

เศรษฐกิจพอเพียงมิได้หมายความว่าเพียงแต่บุคคลพึ่งพาตนเองได้ (Self – Sufficiency) แต่สามารถใช้ได้ทั้งกับ บุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยมีลำดับขั้นการดำเนินการ ดังนี้^{๑๑}

ระดับที่ ๑ เศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน

เน้นความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัวยึดถือหลักการที่ว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” คือ การที่สมาชิกในครอบครัวพอมี พอกิน สามารถสนองความต้องการพื้นฐานหรือปัจจัยสี่ของครอบครัว พึ่งตนเองได้

ระดับที่ ๒ เศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า

คือ ยกกระดับความพอเพียงด้วยการรวมกลุ่ม มีการร่วมคิด ร่วมมือ ร่วมรักษาผลประโยชน์ เรียนรู้แลกเปลี่ยน และแก้ปัญหาร่วมกันเพื่อมุ่งไปสู่ความเข้มแข็งภายในกลุ่มชาวบ้าน/ชุมชน

ระดับที่ ๓ เศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวไกล

การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือระหว่างชุมชน กลุ่มองค์กร ภาคเอกชน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมร่วมกัน

ดังนั้น การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ชีวิต ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติให้สามารถอยู่รอดท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง ทั้งจากภายนอกและภายในที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และหากได้ปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องจะนำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในที่สุด

๑.๔ ตัวอย่างความสำเร็จในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้พสกนิกรชาวไทยได้เข้าถึงทางสายกลางของชีวิต และเพื่อคงไว้ซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน จุดเด่นของปรัชญานี้ คือ แนวทางที่สมดุล เราอาจคิดว่าปรัชญานี้เป็นเรื่องไกลตัว เป็นเรื่องเฉพาะเกษตรกร ชาวนา ชาวสวน แต่ยังมีบุคคล

หลากหลายอาชีพ หลายเพศ หลายวัย องค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอย่างจริงจัง จนประสบความสำเร็จสามารถดำรงตนอยู่ได้แม้จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ จึงได้นำเรื่องราวความสำเร็จของความพอเพียงมาถ่ายทอดพอสังเขป ดังนี้

เกษตรกร

ปัญหาใหญ่ของเกษตรกร คือ การมีความคิดที่ว่า “ทำมาก ได้มาก” จึงมุ่งเน้นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว มีการใช้สารเคมีและปุ๋ยปริมาณมากซึ่งล้วนต้องซื้อจากนายทุนทั้งสิ้น ประกอบกับการประสบปัญหาการขาดน้ำในหน้าแล้ง น้ำท่วมในหน้าฝน จึงส่งผลให้เกษตรกรประสบปัญหาหนี้สิน ปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการใช้สารเคมีปริมาณมากและภาวะยากจน

เกษตรกรทางเลือก...วิถีใหม่ของคนคลองจินดา^๒

ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีดิน น้ำ อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การปลูกผัก ผลไม้อย่างยิ่ง แต่หลายสิบปีที่ผ่านมากลับได้รับผลกระทบจากการใช้สารเคมี โดยมีการใช้ปุ๋ยเคมี และยาฆ่าแมลงสูงถึง ๗๐ ล้านบาทต่อปี ส่งผลให้สุขภาพของคนในชุมชนถดถอย สภาพแวดล้อมย่ำแย่ แต่ด้วยความตระหนักรู้ในปัญหาที่ชุมชนประสบอยู่ สมาชิกใน ๑๐ ครัวเรือน จากจำนวนทั้งสิ้น ๒,๐๐๐ ครัวเรือน ของชุมชนคลองจินดาทั้งหมด จึงได้รวมตัวกันใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการประกอบอาชีพโดยทำการเกษตรแบบปลอดภัย มุ่งเน้นการปลูกผักหลากหลายชนิด เพื่อให้เกิดการพึ่งพิงกันตามธรรมชาติ ลดและเลิกการใช้สารเคมี ซึ่งการปรับตัวเข้าสู่การเกษตรแบบปลอดภัยนั้นต้องใช้เวลา ดังนั้น สวนของสมาชิกจึงมี ๓ รูปแบบ คือ สวนที่ลดการใช้สารเคมี สวนที่เลิกใช้สารเคมี และเมื่อสามารถปรับตัวได้ก็จะนำไปสู่สวนที่ปล่อยให้ธรรมชาติดูแลกันเองโดยที่ไม่ต้องใส่ปุ๋ยใส่ยาได้ในที่สุด

นอกจากนี้ แนวคิดหลักของกลุ่มคือการมุ่งเน้นให้เกิดวิถีการพึ่งพิงกันตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การปลูกใบพลูกับต้นทองหลาง เมื่อใบทองหลางร่วงลงดินแล้วย่อยสลายจะทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ใบพลูงามสะพรั่ง หรือการพึ่งพากันของต้นมะนาวกับต้นกระถินณรงค์ มะนาวเป็นพืช ที่ไม่ชอบน้ำช่วงขณะที่กระถินณรงค์มีคุณสมบัติดูดซับน้ำทำให้เกิดความพอดีและใบกระถินก็เป็นปุ๋ยให้

ต้นมะนาวมีลูกใหญ่ หรือการปลูกต้นพริกไว้ใกล้ต้นกล้วยถือเป็นการสร้างสมดุลกันของพืช เพราะพริกเป็นพืชที่ชอบน้ำ ส่วนต้นกล้วยมีน้ำมาก

ถึงแม้ว่าผักผลไม้ปลอดสารจะเป็นที่ต้องการของตลาดมาก แต่กลุ่มเกษตรกรคลองจินดาผลิตตามกำลังที่มีเท่านั้นและที่สำคัญ คือ ไม่ต้องมีการรับประกันความปลอดภัยจากหน่วยงานใด แต่การันตีด้วยความซื่อสัตย์ของผู้ผลิตเท่านั้น

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชุติมา น้อยนารถ กลุ่มเกษตรกรยั่งยืนคลองจินดา

๙๑/๒ หมู่ ๗ ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

โทร ๐๘ ๙๒๕๗ ๑๙๐๙

วิถีเกษตรผสมผสาน...น้ำซึมบ่อทราย มีรายได้ตลอดทั้งปี

นางพิมพ์ โถตันคำ^{๑๓} จากบ้านนาขาม ตำบลนาม่อง อำเภอกุศุดาบ จังหวัดสกลนคร เป็นหญิงแกร่งที่ผ่านช่วงชีวิตยากลำบากมาตั้งแต่วัยเด็ก จบการศึกษาเพียงชั้นประถม ๔ เริ่มทำงานช่วยพ่อแม่ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี รับจ้างเกี่ยวข้าว ตัดอ้อย หาเงินช่วยครอบครัวเรื่อยมา หลังแต่งงานไม่นานสามีก็เสียชีวิต จึงตัดสินใจกู้เงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อลงทุนปลูกอ้อยในที่ดินของตน แต่กลับขาดทุน มีหนี้สินนับแสนบาท นางพิมพ์ โถตันคำ จึงมารับจ้างขายหญ้าในสวนของปราชญ์ชาวบ้านเครือข่ายอินแปง พ่อเขียน ศรีมุกดา และมีโอกาสได้ยื่นการบรรยายเรื่องเกษตรผสมผสานตามแนวทางทฤษฎีใหม่ให้กับผู้มาดูงาน นางพิมพ์ โถตันคำ จึงลงมือปฏิบัติตามแนวทางเกษตรผสมผสานด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจแน่วแน่ โดยเริ่มจากการปลูกพืชสวนครัวทุกชนิดที่กินได้ เช่น ชিং ข่า ตะไคร้ พริก มะเขือ ผักบุ้ง มะละกอ เป็นต้นผ่านไปเดือนแรกผักบุ้งเริ่มแตกยอดให้ได้กินและเหลือขาย ได้เงินมาเลี้ยงครอบครัว และเมื่อได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืชไร่พืชสวนจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ เช่น ลิ้นจี่ ถั่วลิสง ข้าวโพด และพันธุ์ปลา นางพิมพ์ โถตันคำ จึงได้จัดสรรที่ดินในรูปแบบเกษตรผสมผสาน ทำนาอินทรีย์ เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ ปลูกผัก ไม้ผลต่าง ๆ ด้วยหลักที่ว่า “ปลูกทุกอย่างที่กินและกินทุกอย่างที่ปลูก” โดยเน้นการบำรุงพืชด้วยปุ๋ยหมัก – น้ำหมักชีวภาพที่ทำขึ้นเอง

ปัจจุบัน นางพิมพ์ โถตันคำ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นแบบอย่างการเรียนรู้ทางการเกษตรแบบผสมผสาน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ เพื่อเผยแพร่แนวทางปฏิบัติของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเกษตรกรและผู้ศึกษาจากท้องที่ต่าง ๆ

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

นางพิมพ์ โถตันคำ เลขที่ ๙๓ หมู่ ๓ บ้านนาขาม ตำบลนาม่อง

อำเภอกุศุดาบ จังหวัดสกลนคร

วิสาหกิจชุมชน

กปิเยาะห์ และ ผ้าคลุมผม...อาชีพบนฐานวัฒนธรรม

กปิเยาะห์ และ ผ้าคลุมผม เป็นองค์ประกอบสำคัญในวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวมุสลิมที่จำเป็นต่อวิถีชีวิตประจำวันของพี่น้องมุสลิมทั้งใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ตามตำบลกะมียอ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นแหล่งผลิตกปิเยาะห์แหล่งใหญ่ที่สุดในจังหวัด มีจำนวนผู้ผลิตกปิเยาะห์มากถึง ๗๘ กลุ่ม แต่เนื่องจากต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างขาย จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ ไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร และถูกพ่อค้าคนกลางกดราคา

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) จังหวัดปัตตานี ร่วมกับผู้นำกลุ่มผู้ผลิตกปิเยาะห์ในตำบลกะมียอ วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันพบว่าปัญหาสำคัญ คือ “ความไม่รู้” กลุ่มผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าจะตลาดอยู่ที่ไหน และตลาดต้องการอะไร จึงคอยแต่พึ่งพาพ่อค้าคนกลาง และสาเหตุสำคัญ ที่หมวกกปิเยาะห์ถูกกดราคาเนื่องจากคุณภาพการตัดเย็บไม่ได้มาตรฐาน สมาชิกขาดทักษะด้านฝีมือ และขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี ดังนั้น จึงเริ่มแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง เริ่มต้นด้วยการสำรวจข้อมูลการผลิตกปิเยาะห์ในพื้นที่ และพัฒนาการบริหารจัดการในรูปแบบกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้วยการจัดตั้ง “กลุ่มผู้ผลิตกปิเยาะห์และเครื่องแต่งกายมุสลิมจังหวัดปัตตานี” ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยเงินทุนที่ได้จากการระดมทุนจากสมาชิกรวมมาใช้เพื่อประโยชน์ใน ๒ ส่วน คือ ส่วนหนึ่ง เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการจัดซื้อวัสดุในการผลิตมาจำหน่ายให้สมาชิกในราคาต่ำกว่าท้องตลาด และใช้เงินทุนสำรองในการรวบรวม กปิเยาะห์ส่งออกไปประเทศซาอุดีอาระเบียโดยตรงเพื่อลดปัญหาการถูกกดราคาโดยพ่อค้าคนกลาง

ผลจากการรวมกลุ่มเพียงปีแรกกลุ่มผู้ผลิตกปิเยาะห์และเครื่องแต่งกายมุสลิมจังหวัดปัตตานีสามารถส่งออกกปิเยาะห์ได้ถึง ๒๒๓,๐๐๐ ใบ คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น ๓,๓๔๕,๐๐๐ บาท มีผลกำไรสุทธิ ๓๖๒,๙๖๖ บาท โดยผลกำไรส่วนหนึ่งทางกลุ่มได้นำไปช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคมตามหลักศาสนาอิสลาม ความสำเร็จดังกล่าวเกิดจากชุมชนได้เรียนรู้ปัญหาร่วมกัน นำศักยภาพและความรู้ที่มีในชุมชนมาพัฒนาไปสู่การรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็งในปัจจุบัน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

กลุ่มผู้ผลิตกปิเยาะห์และเครื่องแต่งกายมุสลิมจังหวัดปัตตานี

๕๓/๕ หมู่ ๒ ตำบลกะมียอ อำเภอเมืองปัตตานี

จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐ โทร ๐๘ ๙๙๗๖ ๔๘๘๖

ธุรกิจขนาดกลาง (ภาคเอกชน)

ธุรกิจสมัยใหม่ ควบคู่ไปกับการสร้างคน สร้างความมั่นคงในท้องถิ่น

บริษัท โสมภัสเอ็นจิเนียริง (๒๐๐๕) จำกัด^{๑๔} อยู่ภายใต้การบริหารงานโดยนายสมพงษ์ พวงเวียง อดีตนักบวช จบศาสนบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เดิมประกอบอาชีพครู และหันเหชีวิตมาเป็นผู้ประกอบการ แต่ยังไม่ละทิ้งจิตวิญญาณความเป็นครูที่มีความปรารถนาจะให้ความรู้และพัฒนาคน

บริษัท โสมภาสเอ็นจิเนียริง (๒๐๐๕) จำกัด เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นโรงงานผลิตและประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ มีพนักงานมากกว่า ๓๕๐ คน และรองรับกำลังการผลิตได้วันละ ๕๐,๐๐๐ ชิ้น เป้าหมายสำคัญของบริษัท คือ เน้นการสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างความมั่นคงในท้องถิ่น และพัฒนาศักยภาพของบุคคลอย่างยั่งยืน โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในทุกกระบวนการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นการทำธุรกิจที่ตนเองชำนาญ การวางแผนการลงทุนที่เหมาะสม การบริหารสัดส่วนหนี้สินของบริษัทไม่ให้เกิดเงินทุน การขยายกิจการอย่างพอเพียงจากกำไรสะสมและเงินกู้ในประเทศบางส่วน การวางแผนการผลิตโดยเน้นที่คุณภาพและการส่งมอบสินค้าให้ตรงเวลา การลดการพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ อาทิ การทำปากกาจับชิ้นงานจากขอมไม้และไม้แปรรูป การทำเข็มดิ่งหลอดทองแดง ซึ่งทำมาจากไม้ไผ่ ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายในการนำเข้าอุปกรณ์จากต่างประเทศได้จำนวนมาก และมีการควบคุมมิให้มีสารเคมีปนเปื้อนออกสู่สภาพแวดล้อมเพื่อมิให้มีผลกระทบต่อคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ บริษัทได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพนักงานอย่างต่อเนื่อง โดยพนักงานสามารถปรับเปลี่ยนหน้าที่การทำงานได้ทุกส่วนของโรงงานเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกที่อาจเกิดขึ้น ส่งเสริมให้พนักงานอยู่ดีมีสุขด้วยการส่งเสริมให้วางแผนการใช้จ่ายด้วยการจัดทำบัญชีครัวเรือน การส่งเสริมอาชีพให้กับพนักงานและคนในชุมชนโดยรอบด้วยการจัดพื้นที่เป็นศูนย์เรียนรู้ อาทิ การเลี้ยงกบในกระชัง การเลี้ยงปลาในนาข้าว การเลี้ยงวัว การเลี้ยงหมู การปลูกพืชเศรษฐกิจ อาทิ แก้วมังกร ข้าวโพดหวาน ฟักทอง ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และการปลูกพืชผักสวนครัว ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมลด ละ เลิกอบายมุข โครงการรักษาศีล ๕ ทุกวันพระ โครงการเยาวชนต้นกล้าเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินงานของบริษัท โสมภาสเอ็นจิเนียริง (๒๐๐๕) จำกัด มิได้มุ่งเน้นผลกำไรสูงสุด แต่เน้นแนวคิดที่ว่าทุกคนที่อาศัยในชุมชนสามารถร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเองให้เข้มแข็งขึ้นได้ด้วยความพอเพียงของทุกฝ่าย ไม่เอาัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สุขในสังคมได้อย่างยั่งยืน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

บริษัท โสมภาสเอ็นจิเนียริง (๒๐๐๕) จำกัด

บ้านหัวหนอง ตำบลดอนหวาน อำเภอเมืองมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม

มุ่งสู่องค์กรแห่งความสุข...บริษัท บารูม ดีไซน์ จำกัด

บริษัท บารูม ดีไซน์ จำกัด^{๑๕} เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อ ๑๖ ปีที่แล้ว เป็นธุรกิจนำเข้าสินค้าในท้องถิ่นจากต่างประเทศ แต่เนื่องจากการพึ่งพาสินค้าจากต่างประเทศเพียงอย่างเดียวทำให้เมื่อเกิดวิกฤติต้มยำกุ้งธุรกิจจึงประสบความเสียหายอย่างหนัก มีปัญหาหนี้สินจำนวนมาก ในช่วงนั้นเองนายวัชรมงคล เบนจวนะฉัตร ประธานกรรมการบริษัท บารูม ดีไซน์ จำกัด ได้มีโอกาสฟังการบรรยายจาก ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล เกี่ยวกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ซึ่งในตอนแรกเข้าใจว่าหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงใช้ได้เฉพาะผู้ที่ทำการเกษตรเท่านั้นแต่แท้จริงแล้วหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกธุรกิจ ทุกกิจการ ด้วยการพัฒนาอย่างสมดุลทั้ง ๔ มิติ

มิติที่ ๑ คือ ธุรกิจหรือองค์กรต้องเรียนรู้ที่อยู่อย่างสมดุล มีความพอประมาณ คือ รู้เรา รู้ว่าเราเก่ง หรือถนัดอะไร จะพัฒนาองค์กรอย่างไร ดังนั้น บริษัท บาธรัม ดีไซน์ จำกัด ซึ่งประสบปัญหาจากการนำเข้าสินค้าต่างประเทศ จึงได้มุ่งทำธุรกิจที่ตนถนัด โดยเริ่มสร้างแบรนด์ของตนเอง มีการออกแบบและผลิตอ่างอาบน้ำที่มุ่งอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าด้วยการนำเอาเทคโนโลยีที่คิดค้นขึ้นเองมาใช้ในการสั่งการระบบเปิดปิดน้ำในอ่างอาบน้ำผ่านโทรศัพท์มือถือ มีระบบ Recycle น้ำที่ล้นจากอ่างน้ำวนเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ และมีการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้รับรางวัลมากกว่า ๔๐ รางวัล จากทั้งในและต่างประเทศ และมีสินค้าส่งออกไปขายมากกว่า ๓๐ ประเทศทั่วโลก

มิติที่ ๒ คือ ความมีเหตุมีผล คือ รู้เขา ด้วยการให้ความรักกับคนอื่นให้เหมือนกับคนในครอบครัว ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจพัฒนามาตรฐานสินค้าให้ดีที่สุดเพื่อสร้างความประทับใจให้กับลูกค้า และรักพนักงานทุกคนเหมือนเป็นพี่น้องกัน ดังนั้น จึงมีการเลี้ยงอาหารกลางวันฟรีให้กับพนักงานประมาณ ๕๐๐ คนเป็นประจำทุกวัน เพื่อช่วยลดรายจ่ายในชีวิตรประจำวัน จัดพื้นที่บริเวณหลังโรงงานให้พนักงานสลับกันใช้เวลาหลังเลิกงานทำนา ปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ เพื่อจำหน่ายภายในโรงงานเป็นรายได้เสริม ให้ทุนการศึกษา กับบุตรของพนักงานทุกคนจนเรียนจบปริญญาตรี และจัดกิจกรรมสังคมสงเคราะห์ทุกวันพุธ ให้พนักงานสลับกันไปช่วยงานสังคมสงเคราะห์ที่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า สถานเลี้ยงคนชรา แล้วให้กลับมาเล่าสู่กันฟังว่าความสุขจากการให้มีความสุขยิ่งกว่าการได้รับ

นายวัชรมงคล เบญจชนะฉัตร เน้นย้ำว่า สิ่งที่เราเรียนรู้จากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การสร้างความสมดุลระหว่างความสุขกับความสำเร็จ และระหว่างความรู้กับคุณธรรม สิ่งที่สำคัญ คือ องค์กรต้องมีคนเก่งและคนดีจึงจะสมดุล ดังนั้น จึงได้กำหนดให้การเข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือสังคม การมีน้ำใจ และการแบ่งปัน เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดในการประเมินขึ้นเงินเดือนของพนักงาน

มิติที่ ๓ องค์กรต้องมีเป้าหมายไม่ใช่เพียงแค่เงินหรือผลกำไรสูงสุด แต่ต้องมุ่งสร้างความสุขจากการแบ่งปันเพื่อให้คนรอบข้างมีความสุข

มิติที่ ๔ การแบ่งปันประโยชน์อย่างสมดุลกับผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ พนักงาน ลูกค้า ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

กล่าวได้ว่าเป้าหมายสูงสุด บริษัท บาธรัม ดีไซน์ จำกัด คือ การเป็นองค์กรแห่งความสุขที่มีความสุขจากการแบ่งปันประโยชน์กลับคืนสู่ชุมชนและสังคม

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

นายวัชรมงคล เบญจชนะฉัตร บริษัท บาธรัม ดีไซน์ จำกัด

อาชีพอื่น ๆ (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน)

ความรู้เริ่มต้นจากการจดบันทึก...จดเพราะดี ไม่ใช่หน้าที่ที่ต้องทำ

คนส่วนมากมักละเลยการจดบันทึกในชีวิตประจำวัน เช่น บัญชีครัวเรือน บัญชีค้าขาย ปฏิทินการเกษตร โดยอ้างว่า “ไม่มีเวลา” หรือ “จดแล้วท้อเมื่อเห็นรายรับน้อยกว่ารายจ่าย” แต่นายประวิทย์ แขนงาม^{๑๖} จากบ้านยอด ตำบลบ้านยอด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน กลับเห็นความสำคัญของการจดบันทึกดังกล่าว ทำให้สังเกตเห็นความไม่สมดุลของรายได้กับต้นทุนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยพบว่าตนเอง ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๑๑ ไร่ มีต้นทุนสูงถึง ๑๘,๐๐๐ – ๒๐,๐๐๐ บาท/ไร่ แต่ขายได้เพียง ๕๐,๐๐๐ บาท/ไร่ ยังไม่ได้รวมค่าแรงตนเองแต่อย่างใด ข้อมูลดังกล่าวทำให้นายประวิทย์ แขนงาม ตัดสินใจปรับเปลี่ยนไปสู่ การเกษตรแบบผสมผสาน โดยปลูกมะนาว มะแขว่น ข้าว มะม่วงหิมพานต์ เงาะ และพืชผักสวนครัว

ด้วยความอยากเรียนรู้ นายประวิทย์ แขนงาม จึงได้เริ่มจดบันทึกทุกครั้งที่มีการประชุมประชาคม ร่วมกันระหว่างโครงการปิดทองหลังพระฯ กับชาวบ้าน เพราะมองว่าสาระจากการพูดคุยกันในวงประชุม คือโอกาสที่ทำให้รู้ว่า “ปิดทองมีโครงการอะไร จะไปทำฝ่ายตรงไหน ต้องการแรงงานชาวบ้านกี่คน” กล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาจากการจดบันทึกเพื่อประโยชน์ของตนเองมาเป็นการจดบันทึกเพื่อรักษา ผลประโยชน์ของหมู่บ้าน และได้รับเลือกให้เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านยอด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗

เทคนิคที่นายประวิทย์ แขนงาม ใช้ในการจดบันทึก คือ ๑) อย่างมองการจดบันทึกเป็นหน้าที่ แต่เป็นสิ่งที่ทำยามว่าง ๒) ใช้การทยอยจด แทนการจดแบบรวดเดียว เพื่อป้องกันความเบื่อหน่ายและการหลงลืม ๓) ไม่จำเป็นต้องจดลงแบบฟอร์มที่ราชการแจกให้ เพราะสาระของการจดอยู่ที่การเข้าใจในข้อมูลที่จด เช่น จดบนสมุด กระดาษ หรือบางรายก็จดที่ข้างฝาบ้าน ๔) หากเป็นการจดเรื่องนัดหมายควรจดในปฏิทิน แต่ถ้าจดยารับรายจ่ายควรจดบนสมุด

หากเกษตรกรรู้ความแตกต่างระหว่างต้นทุนกับรายรับก็จะสามารถใช้เป็นข้อมูล ในการพัฒนาการเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น หากสัดส่วนระหว่างต้นทุนกับรายได้มีน้อย ก็ควรหาพืชทางเลือกอื่น แต่หากเป็นในทางตรงข้าม สัดส่วนมีมากก็จะช่วยให้เกษตรกรมีแรงกายแรงใจ ที่จะทำกิจกรรมนั้นให้ดีขึ้น

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

นายประวิทย์ แขนงาม

เลขที่ ๔๕ หมู่ ๒ บ้านยอด ตำบลบ้านยอด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เทศบาลตำบลอุโมงค์ ...การพัฒนาที่มุ่งสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยหลักการพึ่งตนเอง

ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม ตามแนวชายฝั่งตะวันตกแม่น้ำกวง มีสภาพดินเป็นดินร่วนซุยเหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจุดเด่นที่คนในชุมชนมีการรวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเข้มแข็ง ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน โดยมีการน้อมนำปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๑. การจัดสวัสดิการชุมชน เป็นการออมในลักษณะการให้สัจจะต่อตนเอง ต่อชุมชน ด้วยการออมเพียงวันละ ๑ บาท ภายใต้ “กลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการประชาชนตำบลอุโมงค์” โดยมีการนำเงินออม มาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกครอบครัวตั้งแต่การเกิด แก่ เจ็บ และตาย ใน ๘ ลักษณะ คือ การเกิด ทุนการศึกษา การบวช เกณฑ์ทหาร การทำบุญตามประเพณี บำนาญผู้สูงอายุ การเจ็บป่วย และการเสียชีวิต ภายใต้หลักการที่ว่า “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี”

๒. การจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการจัดการขยะที่ถูกวิธีเพื่อดูแลสุขภาพของคนในชุมชน โดยแกนนำชุมชนร่วมกับเทศบาลตำบลอุโมงค์ใช้สื่อที่มีในชุมชน คือ วิทยุชุมชน ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะที่มีในชุมชน จนชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะในครัวเรือน โดยมีการจัดตั้งกลุ่มธนาคารขยะเพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้จากการขายขยะที่คัดแยก การอนุรักษ์พันธุ์ปลา การประดิษฐ์เตาประหยัดพลังงาน และการทำโครงการหมู่บ้านสีเขียว

๓. การจัดการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งให้มีการเรียนรู้การดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเน้นให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง และชุมชน

๔. การพัฒนาอาชีพ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่คนในตำบลอุโมงค์ เนื่องจากผลผลิตลำไยเป็นผลผลิตหลักในพื้นที่ ในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวจะมีผลผลิตออกมามากจนล้นตลาด ดังนั้น แม่บ้านในพื้นที่จึงรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไร่ และจดทะเบียนจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนลำไยอบแห้งเนื้อสีทองบ้านไร่ เพื่อดำเนินกิจกรรมแปรรูปลำไยสดเป็นลำไยอบแห้งเนื้อสีทอง นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมให้มีการปลูกพืชไร้ดิน (Hydroponics) โดยเปลี่ยนจากดินมาใช้เปลือกมะพร้าวและปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่กัน เพื่อลดการใช้สารเคมีให้น้อยที่สุดและการปลูกพืชผักผลไม้ปลอดสารพิษเพื่อให้คนในชุมชนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงขึ้นจากการบริโภคพืชผลทางการเกษตรที่ปลอดสารพิษ และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตที่รักษาสุขภาพ

แนวทางการพัฒนาของเทศบาลตำบลอุโมงค์เริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ และส่งเสริมให้กระจายไปเต็มพื้นที่ด้วยหลักการพึ่งตนเอง และการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยยึดแนวทางการพัฒนาแบบองค์รวมด้วยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ร่วมกับหลักธรรมคำสอนตามวิถีพุทธเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงของคนในตำบลในทุกมิติ

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

เทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสาหร่าย...ชุมชนสุขภาพดีด้วยวิถีพอเพียง

ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีพื้นที่เป็นที่ราบคิดเป็นร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่โดยประมาณ มีคลองชลประทานสำหรับการเกษตร ส่วนอีกร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่เป็นเขตพื้นที่แล้งซ้ำซากไม่มีน้ำเพียงพอสำหรับการเกษตร เกษตรกรต้องอาศัยน้ำบาดาลและการทำฝนเทียมเพื่อให้ได้น้ำมาทำการเกษตร อาชีพหลักของคนในตำบล คือ อาชีพเกษตรกรรม และมีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริม

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาชุมชนเริ่มปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตโดยน้อมนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ โดยเริ่มจาก ๑) การลดรายจ่ายในครัวเรือนและลดต้นทุนการผลิตด้วยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพซึ่งได้จากมูลวัวในพื้นที่มาใช้แทนปุ๋ยเคมี โดยมีการตั้งกลุ่มโรงงานอาหารดิน เพื่อใช้มูลวัวมาเป็นวัตถุดิบในการทำปุ๋ย การลดรายจ่ายค่าแรงงานด้วยการลงแขกในการทำนา การปลูกผักสวนครัวปลอดสารพิษ การตั้งกลุ่มโรงสีข้าวชุมชน ๒) การเพิ่มรายได้ด้วยการประกอบอาชีพเสริม เช่น สนุ่โปรตีนไหม การเพาะเห็ด การสานตะกร้า ๓) การประหยัด ด้วยการส่งเสริมการออมเพื่อเป็นสวัสดิการชุมชน เช่น กลุ่มชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และกองทุนบุญขะเพื่อเป็นสวัสดิการสำหรับ

ผู้ด้อยโอกาส ๔) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีการใช้พลังงานทดแทน เช่น ก๊าซชีวมู เพื่อทดแทนน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสาหร่ายได้ส่งเสริมให้คนในชุมชนรวมกลุ่มกันปลูกข้าวปลอดสารพิษในพื้นที่สาธารณะประมาณ ๔๐ ไร่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชน โดยมุ่งหวังให้คนในชุมชนได้บริโภคข้าวที่ปลอดสารเคมี หากมีผลผลิตเหลือก็จำหน่าย ประกอบกับในพื้นที่ที่มีผู้สูงอายุประมาณ ๗๐๐ - ๘๐๐ คน จึงส่งเสริมให้จัดตั้งเป็นชมรมสมุนไพรรักษาโรคเพื่อจำหน่ายผลผลิตสมุนไพรจากสวนสมุนไพรจำนวน ๕ แห่งในพื้นที่ ไปยังตลาดภายในและภายนอกชุมชน โดยสมุนไพรที่มีชื่อเสียง คือ แก่นตะวัน อีกทั้ง ยังได้ร่วมมือกับโรงเรียนในพื้นที่จัดทำหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การเลี้ยงปลา การปลูกผัก และการจัดการขยะ

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย

อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

หมู่บ้านโป่งศรีนคร...ใช้ทรัพยากรอย่างรู้ค่า นำภูมิปัญญามาเป็นทุนเพื่อสร้างรายได้

บ้านโป่งศรีนคร หมู่ ๑๑ ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย จัดตั้งเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ปัจจุบันมี ๑๐๙ ครัวเรือน ประชากร ๓๓๔ คน คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำนา) ซึ่งพึ่งพาน้ำฝนเป็นหลัก เนื่องจากต้องการแข่งขันกันให้ได้ผลผลิตในปริมาณมาก จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีปราบศัตรูพืชในปริมาณมากขึ้นตามไปด้วย ส่งผลให้คนในหมู่บ้านมีสุขภาพแยลง มีหนี้สินเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังมีค่านิยมในการกู้เงินสร้างบ้านเพื่ออวดฐานะ บริโภคสินค้าจากเมือง และก่อให้เกิดขยะในปริมาณมากขึ้น

จากปัญหาดังกล่าว พัฒนาการจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอป่าแดดจึงได้จัดประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อแนะนำให้มีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาหมู่บ้านโดยมีผู้นำชุมชนเป็นแกนนำสำคัญ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ในการดำเนินงานมีการวางแผนชุมชน และประสานความร่วมมือกับโรงเรียน วัด หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมในพื้นที่ นำเกณฑ์ ๖ ด้าน ที่ประยุกต์จากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไขมาทำกิจกรรมในพื้นที่ร่วมกัน กล่าวคือ การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ การประหยัดเพื่อออมทรัพย์ เป็นทุนของชุมชน การจัดฐานการเรียนรู้ การใช้ทรัพยากรอย่างรู้ค่า การส่งเสริมความเอื้ออาทรที่ดีของหมู่บ้าน

ด้วยความร่วมแรงร่วมใจของทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยมีวัด เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในหมู่บ้าน จึงก่อให้เกิดกลุ่มสวัสดิการชุมชน ได้แก่ กลุ่มธนาคารข้าว กองทุนสวัสดิการชุมชน และกองทุนแม่ของแผ่นดิน นอกจากนี้ ยังมีการรวมกลุ่มอาชีพที่มีความหลากหลายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่คนในหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและสถาบันจัดการเงินทุนชุมชน กลุ่มอาชีพจักสานไม้ไผ่ผู้สูงอายุ กลุ่มไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มไม้ฉลุพื้น กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มเครื่องมือตัดกึ่ง กลุ่มโฮมสเตย์โป่งศรีนคร กลุ่มเลี้ยงปลา/กบ และกลุ่มปุยหมักชีวภาพ

จากความเข้มแข็งของผู้นำและความร่วมมือของทุกส่วนที่เกี่ยวข้องจึงส่งผลให้หมู่บ้านโป่งศรีนครได้รับรางวัลรองชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ปี ๒๕๕๘ ระดับจังหวัด และมีการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยได้รับงบประมาณจากกรมการ

พัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และงบประมาณตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ในความรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ยังมีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมส่งเสริมสนับสนุน ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ของ ธกส. สำนักงาน กศน. สำนักงานเกษตร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้ประกาศจัดตั้งศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านปลอดขยะระดับประเทศ **โดยนายกรัฐมนตรีได้เป็นประธานเปิดศูนย์เรียนรู้ฯ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙** ซึ่งศูนย์เรียนรู้ฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย ๑๖ ฐานคือ

๑. ฐานการเรียนรู้กองทุนขยะซึ่งมีกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรายได้จากเศษวัสดุเหลือใช้
๒. ฐานการเรียนรู้กลุ่มอาชีพจักสานไม้ไผ่
๓. ฐานการเรียนรู้การท่องเที่ยวบ้านโฮมสเตย์
๔. ฐานการเรียนรู้สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน
๕. ฐานการเรียนรู้การทำไม้กวาดดอกหญ้า
๖. ฐานการเรียนรู้เครื่องมือดักกุง สานยอ๗. ฐานการเรียนรู้การเลี้ยงหมู ไก่ และเป็ด
๘. ฐานการเรียนรู้การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ
๙. ฐานการเรียนรู้การตัดเย็บเสื้อผ้า
๑๐. ฐานการเรียนรู้ธนาคารข้าว
๑๑. ฐานการเรียนรู้การทำไม้ฉลุพื้น
๑๒. ฐานการเรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน
๑๓. ฐานการเรียนรู้กองทุนสวัสดิการชุมชน
๑๔. ฐานการเรียนรู้การเลี้ยงปลาและกบ
๑๕. ฐานการเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

หมู่บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ ๑๑ ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด
จังหวัดเชียงราย

๑.๕ หน่วยดำเนินงานและหน่วยสนับสนุน

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต (Way of life) ของกระทรวงมหาดไทย มีสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยดำเนินการหลัก และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมที่ดิน และรัฐวิสาหกิจในสังกัดของกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยสนับสนุน

กลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรม คือ ศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย (ศจพ.มท.) และศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.จ.) ในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ จังหวัด และอำเภอ

๑.๖ ผลผลิต มาตรฐาน เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการ

(๑) ผลผลิตของกระบวนการ คือ ประชาชนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

(๒) มาตรฐานของผลผลิต คือ ประชาชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(๓) ผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการ คือ ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ และเกิดความยั่งยืน

๑.๗ ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(๑) ผู้รับบริการ คือ ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน

ความต้องการ

- ได้รับการอบรมให้ความรู้ เข้าถึงสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต
- มีสภาพความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ ที่สามารถอยู่ได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน

(๒) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ รัฐบาลและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อหมู่บ้าน/ชุมชนมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง จะเป็นรากฐานให้ประเทศชาติมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากประชาชนมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียงและมีความสุข

ความต้องการ

- รัฐบาลต้องการการบูรณาการในการขยายผลการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในด้านต่าง ๆ อย่างรอบด้าน และทั่วถึงทุกองค์กรและทุกครัวเรือน

- แนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ

๑.๘ ข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการ

- (๑) ความต้องการของผู้รับบริการ ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้และวิทยากรที่มีศักยภาพ สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมาตรฐานและมีความถูกต้องเหมาะสม โมเดลที่สามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (๒) ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ แนวทางการบูรณาการการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
- (๓) ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีศูนย์เรียนรู้ครอบคลุมทุกพื้นที่ สื่อการเรียนรู้/โมเดลเข้าใจง่าย ถูกต้องเหมาะสมและสามารถเข้าถึงได้ง่าย เกณฑ์การประเมินตนเองที่มีความเชื่อถือได้
- (๔) ความคุ้มค่าและการลดต้นทุน เมื่อประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้เกิดการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาสในการสร้างอาชีพสร้างรายได้ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

๑.๙ ความท้าทายของกระบวนการ

กระบวนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตมีความท้าทายเชิงกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนกระบวนการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินการและปรับปรุงกระบวนการให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน ประกอบด้วย

(๑) ด้านพันธกิจ

- โลกภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงบริบทโลก ความซับซ้อนในหลายมิติ ทั้งภูมิประเทศ สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ มีผลต่อการผลักดันให้พันธกิจบรรลุเป้าหมายของรัฐบาล/กระทรวงมหาดไทย ในด้านความมั่นคง ด้วยการส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ตามแนวพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยมีภารกิจหลากหลายและมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย ส่งผลให้หน่วยงานต้องปรับยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไป การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และติดตามผลการดำเนินงานจึงอาจหยุดชะงักและขาดความต่อเนื่อง

(๒) ด้านปฏิบัติการ

- ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งผู้รับบริการหลักและผู้เกี่ยวข้อง ส่งผลให้จำเป็นต้องกำหนดกระบวนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าว
- กระบวนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตมีความเกี่ยวข้องในหลายมิติ จึงมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันในแต่ละมิติ และยังมี ความแตกต่างกันตามฐานะความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม

(๓) ด้านทรัพยากรบุคคล

- การดำเนินกระบวนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต ต้องอาศัยบุคลากรและวิทยากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้ง และมีความสามารถในการถ่ายทอด การจัดทำสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ ที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความเข้าใจและดึงดูดให้เข้าร่วมการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

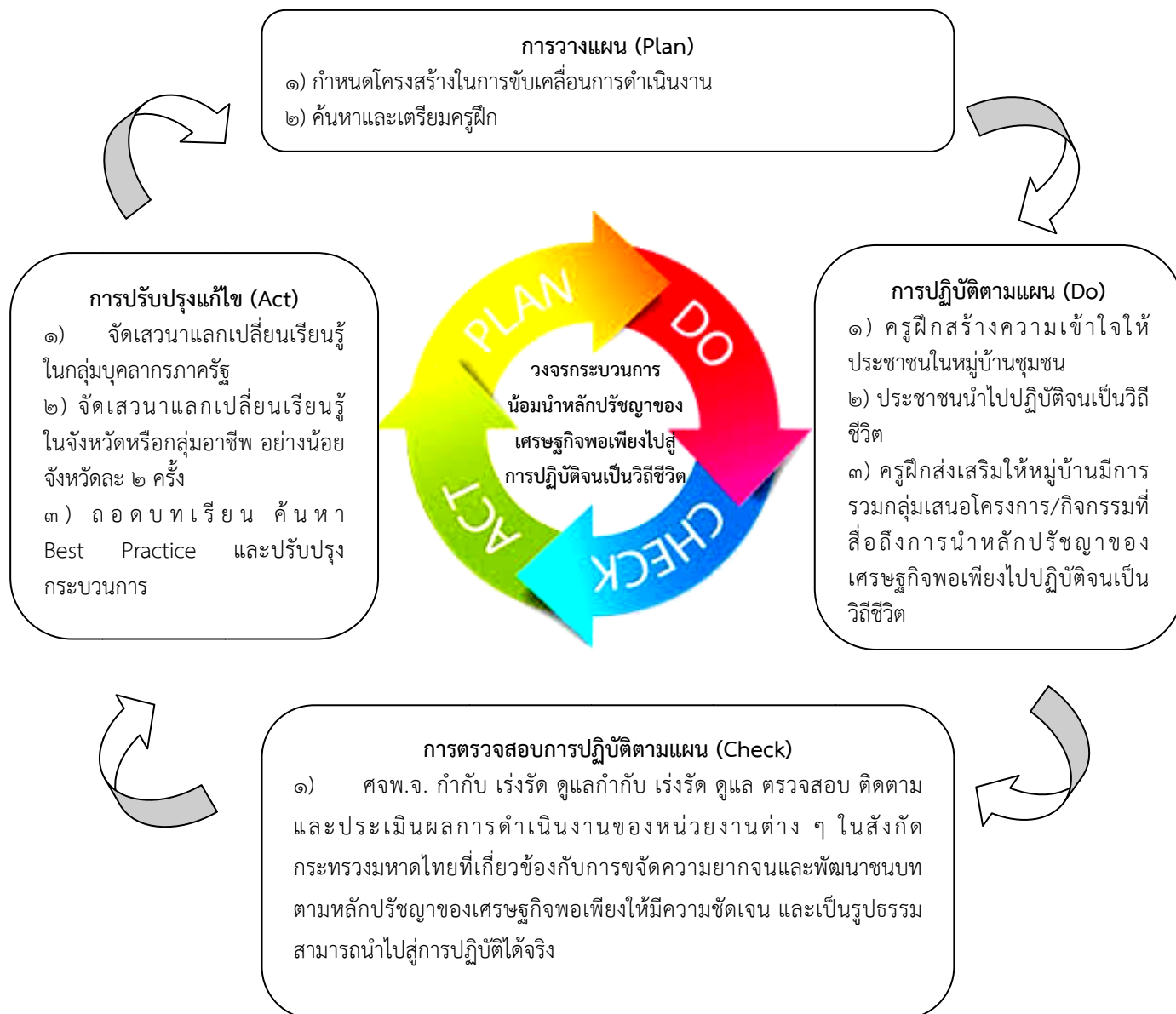
- การพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถ/ทักษะหลายด้าน (Multi – skills) และมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายในประเทศ ในระดับภูมิภาค และระดับโลก

- ความต่อเนื่องของการดำเนินงานเมื่อมีการเปลี่ยนบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานและการติดตามประเมินผล

ตารางที่ ๑ ข้อมูลในการวิเคราะห์และออกแบบกระบวนการ

ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลผลิตของกระบวนการ	ข้อกำหนดที่สำคัญ (Key Requirement : KR)	กระบวนการที่สำคัญ
<ul style="list-style-type: none"> - ผู้รับบริการ คือ ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ รัฐบาลและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับการอบรมให้ความรู้ เข้าถึงสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอไปไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต - มีสภาพความเป็นอยู่ฐานะทางเศรษฐกิจที่สามารถอยู่ได้อย่างมีความสุข - รัฐบาลต้องการการบูรณาการในการขยายผลการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในด้านต่างๆอย่างรอบด้าน และทั่วถึงทุกองค์กรและทุกครัวเรือนในระยะเวลาไม่นาน - แนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูฝึกในด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ประชาชนปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นวิถีชีวิต - หมู่บ้าน/ชุมชนมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ไขปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการของผู้รับบริการ ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้และวิทยากรที่มีศักยภาพ สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมาตรฐาน และมีความถูกต้องเหมาะสม โมเดลที่สามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ - ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ แนวทางการบูรณาการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม - ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีศูนย์เรียนรู้ครอบคลุมทุกพื้นที่ สื่อการเรียนรู้/โมเดลเข้าใจง่ายถูกต้องเหมาะสมและสามารถเข้าถึงได้ง่าย เกณฑ์การประเมินตนเองที่มีความเชื่อถือได้ - ความคุ้มค่าและการลดต้นทุน เมื่อประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะทำให้เกิดการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาสในการสร้างอาชีพสร้างรายได้ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน 	<p>การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต</p>

แผนภาพที่ ๒ วงจรเต็มมิ่งของกระบวนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ
จนเป็นวิถีชีวิต

บทที่ ๒

กระบวนการ

๒.๑ ผัง SIPOC : กระบวนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ จนเป็นวิถีชีวิต

ในการออกแบบกระบวนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต
สำนักนโยบายและแผน สป. ได้เลือกแนวทางออกแบบกระบวนการ ในรูปของแผนภาพแสดงขั้นตอนตามแบบ
SIPOC MODEL ซึ่งย่อมาจาก S : Supplier (ผู้สนับสนุนปัจจัยนำเข้า), I : Input (ปัจจัยนำเข้า), P : Process
(กระบวนการ), O : Output (ปัจจัยนำออกหรือผลผลิตกระบวนการ) และ C : Customer (ผู้รับบริการ)
โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

- (๑) การสื่อสารทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้เกี่ยวข้องในการออกแบบกระบวนการ
 - (๒) วิเคราะห์ผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer) และผลที่จะได้รับ (Output)
 - (๓) กำหนดขั้นตอนของกระบวนการ (Process) และเชื่อมโยงระหว่างแต่ละขั้นตอนและวิเคราะห์
ผลผลิต เป้าหมาย ข้อกำหนดที่สำคัญ ตัวชี้วัด รวมทั้งระยะเวลาของแต่ละขั้นตอน
 - (๔) วิเคราะห์ปัจจัยนำเข้า (Input) และสนับสนุนปัจจัยนำเข้า (Supplier) ของกระบวนการ
- โดยสามารถแสดงรายละเอียดตามแผนภาพที่ ๓ แสดงขั้นตอนตามแบบ SIPOC Model
และแผนภาพที่ ๔ แผนผังขั้นตอน/มาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังนี้

แผนภาพที่ ๒ แสดงขั้นตอนตามแบบ SIPOC Model

กระบวนการ : น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ผลผลิต : ๑. ครูฝึกในด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. ประชาชนปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นวิถีชีวิต ๓. หมู่บ้าน/ชุมชนประกาศตนเองเป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติด หมู่บ้านปลอดอบายมุข หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ฯลฯ

เป้าหมาย : ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ๗๕,๐๓๒ แห่ง

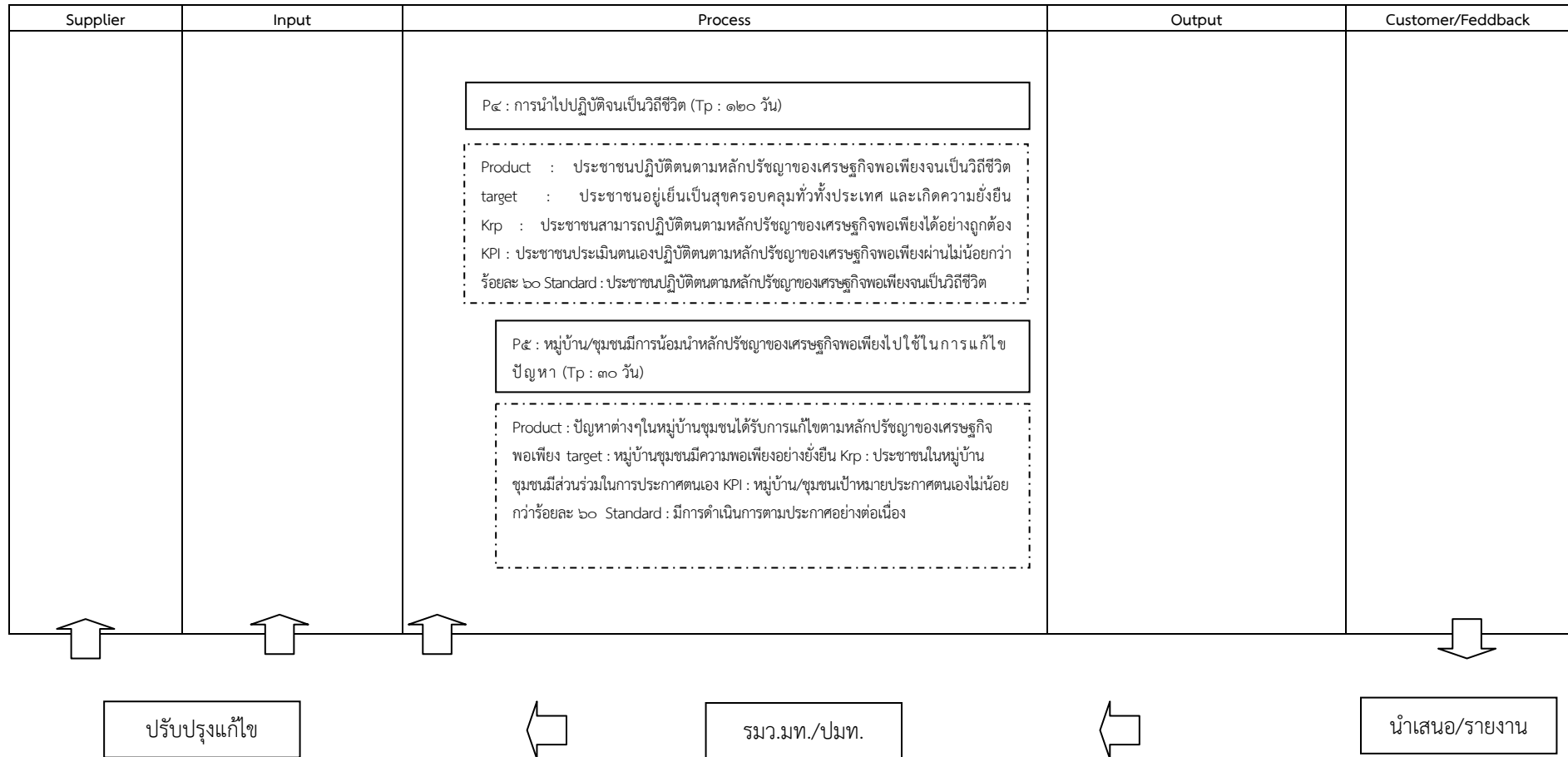
ผลลัพธ์ : ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขครอบคลุมทั่วประเทศ และเกิดความยั่งยืน

ตัวชี้วัดผลผลิต : ๑. ครูฝึกมีความเข้าใจและตระหนักในการนำไปขับเคลื่อนในพื้นที่ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ๒. ประชาชนประเมินตนเองปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ๓. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ไขปัญหาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

ข้อกำหนดที่สำคัญ : ๑. ความต้องการของผู้รับบริการ ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้และวิทยากรที่มีศักยภาพ สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมาตรฐานและมีความถูกต้องเหมาะสม โมเดลที่สามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒. ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ แนวทางการบูรณาการการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ๓. ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีศูนย์เรียนรู้ครอบคลุมทุกพื้นที่ สื่อการเรียนรู้/โมเดลเข้าใจง่ายถูกต้องเหมาะสมและสามารถเข้าถึงได้ง่าย เกณฑ์การประเมินตนเองที่มีความเชื่อถือได้ ๔. ความคุ้มค่าและการลดต้นทุน เมื่อประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้เกิดการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาสในการสร้างอาชีพสร้างรายได้ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดกระบวนการ : ระดับความสำเร็จในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

Supplier	Input	Process	Output	Customer/Feddback
S๑ : แนวพระราชดำริ S๒ : สำนักงาน กปร. S๓ : สศช. S๔ : นโยบายของ มท. S๕ : ปค. S๖ : พช. S๗ : สส. S๘ : รัฐวิสาหกิจของ มท. S๙ : กษ. S๑๐ : อต. S๑๑ : พณ. S๑๒ : ศธ. S๑๓ : รง. S๑๔ : คณะกรรมการ ศจพ.มท./จังหวัด/อำเภอ S๑๕ : อปท. S๑๖ : กม.	I๑ : หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง I๒ : ยุทธศาสตร์ชาติ I๓ : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ I๔ : นโยบายของรัฐบาล I๕ : SDP for SDG I๖ : ยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย/สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย I๗ : ความต้องการ/ความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วน I๘ : ข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชน	P๑ : กำหนดโครงสร้างขับเคลื่อนการดำเนินงาน (Tp : ๓๐ วัน) Product : คณะทำงานและกรอบแนวทางการดำเนินงาน Target : มีแนวทางและภาคีเครือข่ายการดำเนินงาน Krp : แนวทางการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม KPI : ขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการครบถ้วน ๑๐๐% Standard : ความเข้าใจที่สอดคล้องตรงกัน P๒ : ค้นหาและเตรียมครูฝึก (Tp : ๓๐ วัน) Product : ครูฝึกระดับอำเภอและระดับตำบล Target : สร้างความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกันเตรียมพร้อมเป็นครูฝึก Krp : ครูฝึกมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง KPI : ครูฝึกมีความเข้าใจและตระหนักในการนำไปขับเคลื่อนในพื้นที่ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ Standard : ครูฝึกมีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง P๓ : การฝึกสอนหรือถ่ายทอดความรู้ (Tp : ๑๒๐ วัน) Product : ความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง Target : สร้างความเข้าใจให้ประชาชนครบทุกหมู่บ้านชุมชน Krp : ครูฝึกมีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ KPI : ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ Standard : ประชาชนได้รับความรู้และมีความเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง	O๑ : ครูฝึกในด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง O๒ : ประชาชนปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นวิถีชีวิต O๓ : หมู่บ้าน/ชุมชนประกาศตนเองเป็นหมู่บ้านที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	C๑/F๑ : หมู่บ้าน ชุมชนเป้าหมาย Krc๓/Krf๓ : ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แผนภาพที่ ๓ แผนผังขั้นตอน / มาตรฐานการปฏิบัติงาน

กระบวนการ : น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

ข้อกำหนดที่สำคัญ :

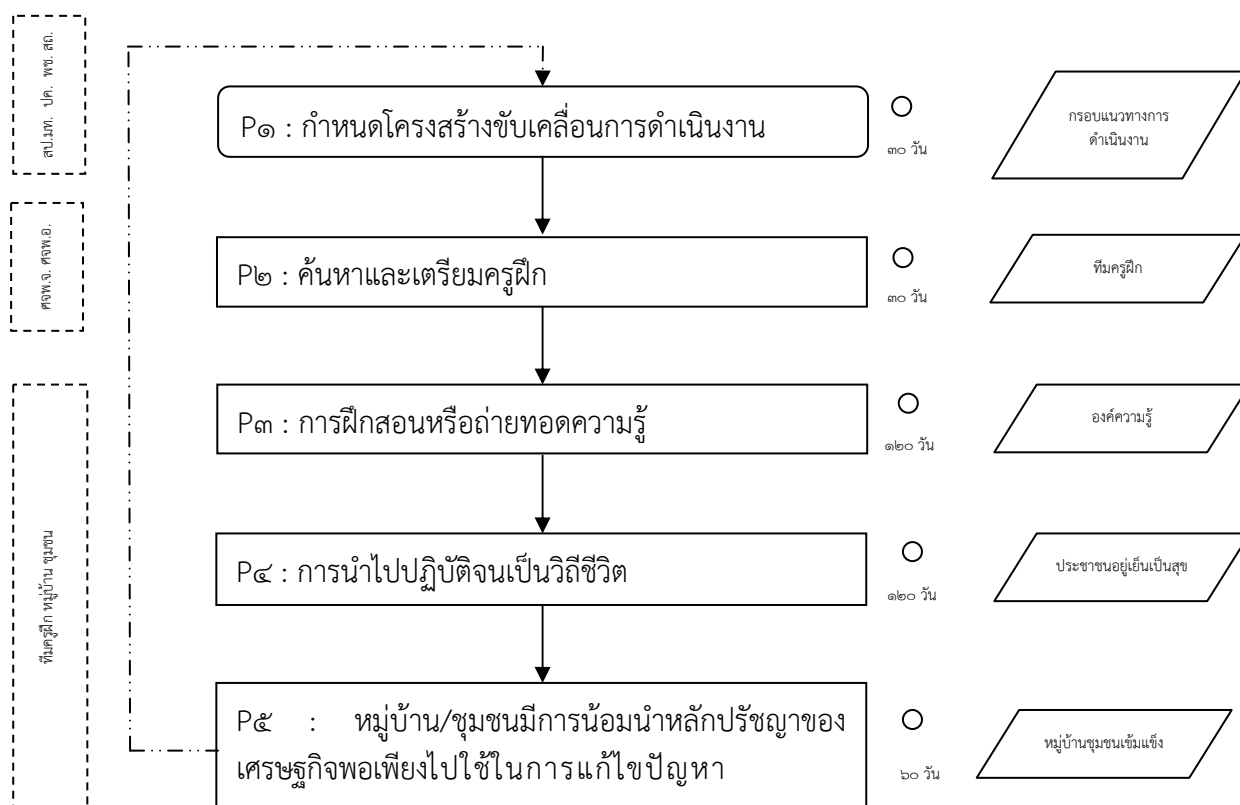
๑. ความต้องการของผู้รับบริการ ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้และวิทยาการที่มีศักยภาพ สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมาตรฐานและมีความถูกต้องเหมาะสม โมเดลที่สามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ แนวทางการบูรณาการการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม

๓. ประสิทธิภาพของกระบวนการ มีศูนย์เรียนรู้ครอบคลุมทุกพื้นที่ สื่อการเรียนรู้/โมเดลเข้าใจง่ายถูกต้องเหมาะสมและสามารถเข้าถึงได้ง่าย เกณฑ์การประเมินตนเองที่มีความเชื่อถือได้

๔. ความคุ้มค่าและการลดต้นทุน เมื่อประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้เกิดการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาสในการสร้างอาชีพสร้างรายได้ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

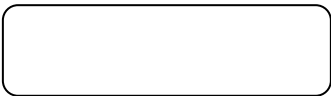

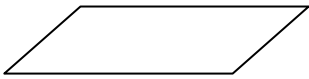
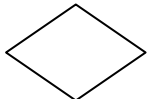

ตัวชี้วัดกระบวนการ : ขั้นตอนตามกระบวนการที่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จ

ตารางที่ ๒ คำอธิบายคำย่อต่างๆตามแผนภาพที่ ๓

คำย่อ	คำอธิบาย
S : Supplier	ผู้สนับสนุนปัจจัยนำเข้า
I : Input	ปัจจัยนำเข้า
P : Process	กระบวนการ
O : Output	ปัจจัยนำออกหรือผลผลิตกระบวนการ
C : Customer	ผู้รับบริการ
Tp : Time Process	ระยะเวลาการดำเนินงานของแต่ละขั้นตอน
Product	ผลผลิตของแต่ละขั้นตอน
Target	เป้าหมายผลผลิตของแต่ละขั้นตอน
Kr : Key requirement	ข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการ
Krp : Key requirement Process	ข้อกำหนดที่สำคัญของแต่ละขั้นตอน
Kro : Key requirement Output	ข้อกำหนดที่สำคัญของปัจจัยนำออกหรือผลผลิตกระบวนการ
Krc : Key requirement Customer	ข้อกำหนดที่สำคัญของผู้รับบริการ
KPI : Key Performance Indicator	ตัวชี้วัดผลผลิตของแต่ละขั้นตอน
Standard	มาตรฐานผลผลิตของแต่ละขั้นตอน

ตารางที่ ๓ ความหมายสัญลักษณ์ของผังงาน (Flow Chart) แผนภาพที่ ๔

รูปภาพสัญลักษณ์	ความหมายของสัญลักษณ์
	เริ่มต้นหรือจบ Flow Chart (Start or Stop)
	กระบวนการ (Process)
	ส่วนนำเข้าข้อมูลหรือแสดงผลข้อมูล (Input or Output)
	การตัดสินใจ (Decision)
	จุดเชื่อมต่อ (Connector)
	ทิศทางการทำงาน (Direction of Flow)

๒.๒ คำอธิบาย SIPOC และรายละเอียดขั้นตอนกระบวนการแต่ละขั้นตอน

กระทรวงมหาดไทยได้น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ โดยการน้อมนำ และเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานของพระองค์ ไปสู่การปฏิบัติเพื่อ แก้ปัญหาความทุกข์ยากของประชาชน และสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ และเกิดความยั่งยืน โดยในการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการขจัดความยากจน และพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย (ศจพ.มท.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดแนวคิดการดำเนินงาน คือ “สืบสานปรัชญาของพ่อ สานต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” และเห็นชอบและกำหนดรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ กำหนดโครงสร้างขับเคลื่อนการดำเนินงาน

(๑) ระยะเวลา (Tp) : ๓๐ วัน

(๒) ผลผลิต (Product) : คณะทำงานและกรอบแนวทางการดำเนินงาน

(๓) เป้าหมายผลผลิต (Target) : มีแนวทางและภาคีเครือข่ายการดำเนินงาน

(๔) ข้อกำหนดที่สำคัญ (Krp) : แนวทางการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม

(๕) ตัวชี้วัดผลผลิต (KPI) : ขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการครบถ้วน ๑๐๐%

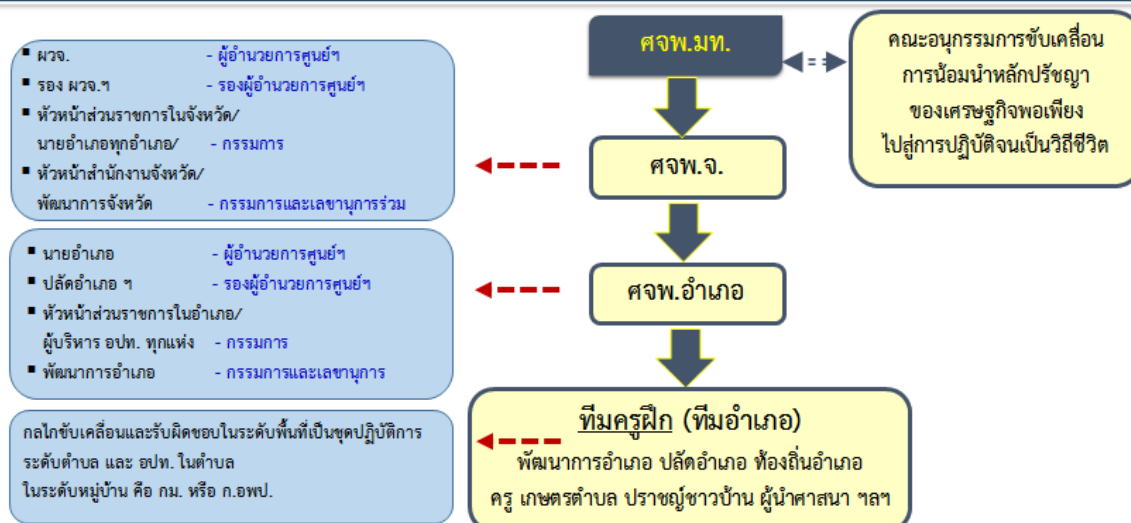
(๖) มาตรฐานผลผลิต (Standard) : ความเข้าใจที่สอดคล้องตรงกัน

(๗) วิธีปฏิบัติงาน :

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๓๑๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย (ศจพ.มท.) เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนแนวทางการดำรงชีวิตภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับพื้นที่ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นที่ปรึกษา ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ ผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และผู้แทนจากกระทรวงที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน และที่ปรึกษาด้านการปกครอง สำนักงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม (เอกสารในภาคผนวก)

เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย (ศจพ.มท.) ให้มีประสิทธิภาพ จึงกำหนดโครงสร้างขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

โครงสร้างขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

(๗.๑) โครงสร้างคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.) ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการศูนย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นรองผู้อำนวยการ หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด นายอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคประชาชน เป็นกรรมการ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดและพัฒนาการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม (รายละเอียดในภาคผนวก) โดยให้ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.) มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑) บริหารจัดการ กำหนดแนวทาง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามที่ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย กำหนด

๒) บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ ตลอดจนประสานการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงานเอกชน และภาคประชาชนเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินชีวิตภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓) กำกับ เร่งรัด ดูแล ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ และศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่

๔) รายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหา/อุปสรรค ข้อขัดข้องให้ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทยทราบทุกระยะ

๕) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย มอบหมาย

(๗.๒) โครงสร้างคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ (ศจพ.อ.) ประกอบด้วย นายอำเภอ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและท้องที่ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคประชาชน เป็นกรรมการ พัฒนาการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

(รายละเอียดในภาคผนวก) ให้ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ (ศจพ.อ.) มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑) ส่งเสริม สนับสนุน และบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่เพื่อให้มีการขับเคลื่อนการดำเนินชีวิตภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางที่ศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย และศูนย์อำนวยการปฏิบัติการ จัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำหนด

๒) บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ ตลอดจนประสานการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงานเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินชีวิตภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓) รายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหา/อุปสรรค ข้อขัดข้องให้ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดทราบทุกระยะ

๔) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดมอบหมาย

(๗.๓) โครงสร้างคณะกรรมการขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายประยูร รัตนเสนีย์) เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้บริหารของกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกรมในสังกัดกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง เป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และผู้ที่อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนมอบหมาย เป็นอนุกรรมการและเลขานุการร่วม โดยให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑) ประสานและบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานให้คณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย พิจารณา และขับเคลื่อนตามแนวทางที่คณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย กำหนด

๒) อำนวยการ กำกับ เร่งรัด ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความชัดเจน และเป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๓) รายงานผลการดำเนินงานตลอดจนปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้องให้คณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย ทราบเป็นระยะ

๔) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลการดำเนินงานเพื่อจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย มอบหมาย

(๗.๔) โครงสร้างในการขับเคลื่อนในพื้นที่ ในระดับตำบลให้อยู่ในความรับผิดชอบของทีมปฏิบัติการระดับตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบล ในระดับหมู่บ้านให้อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน อพป. โดยการประสานงาน การส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมจากครูฝึกระดับอำเภอ และครูฝึกระดับตำบล

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. การจัดประชุมมอบนโยบายและชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เป็นการประชุมผ่านระบบวีดิทัศน์ทางไกล (Video Conference : VCS) และ DOPA Channel ไปยังจังหวัดและอำเภอทั่วประเทศ เมื่อวันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน พร้อมคณะผู้บริหารระดับกระทรวง/กรม ในการประชุมได้เชิญผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด พัฒนาการจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด ผู้แทนหน่วยงานภาคเอกชน (เช่น ประธานหอการค้าจังหวัด ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด ประธานชมรมธนาคารจังหวัด) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบาย กระบวนการ และกรอบเวลาการขับเคลื่อนงานพร้อมกันทั่วประเทศ

๒. การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.) เพื่อสร้างความเข้าใจแนวทางการขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต และร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติการในการขับเคลื่อนของจังหวัด มอบหมายภารกิจแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ประสานบูรณาการงาน งบประมาณ ให้สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามเป้าหมาย ทันทีกรอบระยะเวลา พร้อมทั้งมอบหมายให้หน่วยงานหรือคณะทำงานระดับจังหวัด กำกับ ติดตาม สนับสนุนการทำงานของ ศจพ.อ. เพื่อรวบรวมรายงานให้ ศจพ.จ. และ ศจพ.มท. ทราบทุกระยะ

๓. การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ (ศจพ.อ.) เพื่อสร้างความเข้าใจแนวทางการขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต พร้อมทั้งแต่งตั้งครูฝึกใน ๒ ระดับ คือ ๑) การแต่งตั้งครูฝึกระดับอำเภอ อำเภอละ ๕ คน เพื่อเข้าฝึกอบรมเป็นครูฝึกเผยแพร่สร้างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน จำนวน ๑๑ แห่ง ระหว่าง วันที่ ๒๒ – ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยพิจารณาแต่งตั้งจากพัฒนาการอำเภอ ปลัดอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอ ครู/ครู กศน. เกษตรอำเภอ/ตำบล หรือปราชญ์ชาวบ้านที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้จนเป็นวิถีชีวิต ๒) การแต่งตั้งทีมครูฝึกระดับตำบลในจำนวนที่เหมาะสมกับการขับเคลื่อนในพื้นที่ได้ทันตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยแต่งตั้งจากกลุ่มบุคคล ดังนี้ ข้าราชการ ผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านหรือคนต้นแบบ และผู้นำศาสนา

ศจพ.อ. ต้องให้ครูฝึกระดับอำเภอที่ผ่านการอบรมจากศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน มาถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต แก่ครูฝึกระดับตำบล และจัดทำแผนปฏิบัติการให้ครูฝึกระดับอำเภอและระดับตำบลซึ่ง ศจพ.อ. แต่งตั้งลงพื้นที่เผยแพร่สร้างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกหมู่บ้าน/ชุมชนของอำเภอ โดยให้มอบหมายภารกิจในการดำเนินงาน ดังนี้

- ❖ ที่ทำการปกครองอำเภอ รับผิดชอบประสานกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกำหนดวันเวลา สถานที่ และนำประชาชนเข้าร่วมเวทีประชุม

- ❖ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ รับผิดชอบในการจัดครูฝึก หลักสูตร เนื้อหา สื่อและอุปกรณ์ในการจัดเวทีประชุม

- ❖ สำนักงานท้องถิ่นอำเภอรับผิดชอบประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ในการสนับสนุนงบประมาณ ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการจัดเวทีประชุม รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมตามปณิธาน หรือสัญญาประชาคม ที่หมู่บ้าน/ชุมชน เสนอเป็นกิจกรรมที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

นอกจากนี้ ศจพ.อ. ต้องรวบรวมรายงานผลการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคให้ ศจพ.จ. ทราบเป็นระยะ

(๘) วัตถุประสงค์เทคโนโลยี : หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายของรัฐบาล แนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ โดยมีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง (SEP for SDGs) ยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย/สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ความต้องการ/ความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ข้อมูลผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยงานต่างๆ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารและการนำเสนอข้อมูลที่ชัดเจนเชื่อถือได้

การประสานความร่วมมือระหว่างผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต โดยเฉพาะในระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องมีการประสานงานและติดต่อสื่อสารกันอย่างใกล้ชิดแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร ทั้งทางโทรศัพท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) Line มาใช้ในการติดต่อสื่อสารให้มากขึ้น เพื่อให้การสื่อสารระหว่างกันเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และลดขั้นตอนการทำงานทางธุรการ

(๙) ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ ทดสอบ และการลดค่าใช้จ่าย : เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่าย ควรสื่อสารความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจอย่างครบถ้วน การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมกับการปฏิบัติ และการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ได้ทุกขั้นตอน

(๑๐) ข้อพึงระวังในการดำเนินงาน :

- ผู้บริหารทุกระดับควรให้ความสำคัญในกระบวนการดำเนินงานทุกขั้นตอน
- ควรปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการดำเนินงานให้ถูกต้อง ทันสมัย ครบถ้วน

เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ ๒ ค้นหาและเตรียมครูฝึก

(๑) ระยะเวลา (Tp) : ๓๐ วัน (ดำเนินการในช่วงเดือนเมษายน – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐)

(๒) ผลผลิต (Product) : ครูฝึกระดับอำเภอและระดับตำบล

(๓) เป้าหมายผลผลิต (Target) : สร้างความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ถูกต้องตรงกันเตรียมพร้อมเป็นครูฝึก

(๔) ข้อกำหนดที่สำคัญ (Krp) : ครูฝึกมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

(๕) ตัวชี้วัดผลผลิต (KPI) : ครูฝึกมีความเข้าใจและตระหนักในการนำไปขับเคลื่อนในพื้นที่ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐

(๖) มาตรฐานผลผลิต (Standard) : ครูฝึกมีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้และสร้างความเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง**(๓)**

(๓) วิธีปฏิบัติงาน : อำเภอจัดตั้งทีมครูฝึกระดับตำบลเพื่อเผยแพร่สร้างความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปในพื้นที่ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของพื้นที่อำเภอ ซึ่งในแต่ละทีมครูฝึกควรประกอบด้วย ๑) ข้าราชการ เช่น พัฒนาการอำเภอ ปลัดอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอ ข้าราชการครู ๒) ผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น ๓) ประชาชนชาวบ้าน หรือคนต้นแบบ ๔) ผู้นำศาสนา หรือตามที่ คณะกรรมการ

บริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับอำเภอ (ศจพ.อ.) เห็นสมควร มีหน้าที่เป็นครูในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการนำไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตแก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน

หลักสูตรและสาระสำคัญสำหรับครูฝึกระดับอำเภอและระดับตำบล

หลักสูตรซึ่งวิทยากรของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน ใช้อบรมครูฝึกระดับอำเภอ ซึ่ง ศจพ.อ. ต้องจัดให้ครูฝึกระดับอำเภอได้ถ่ายทอดให้แก่ครูฝึกระดับตำบลก่อนลงพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

หลักสูตรการอบรมทีมครูฝึกระดับอำเภอ

หลักสูตร 1 วัน

ช่วงเช้า		ช่วงบ่าย	
หัวข้อ	วิทยากร	หัวข้อ	วิทยากร
1. แนวนโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนการน้อมนำปรัชญา	- ผู้แทน มท./กรมฯ/ ผอ.ศูนย์ศึกษาฯ บรรยาย - คลิปวีดิทัศน์กระแสพระราชดำริส	4. ตัวอย่างความสำเร็จของการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	- ทีมวิทยากรศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน - ประชาชนชาวบ้าน
2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานคืออะไร	- ทีมวิทยากรศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน	5. - การเตรียมการขับเคลื่อนภารกิจ - การเพิ่มจำนวนครูฝึกระดับตำบลในพื้นที่ - การถ่ายทอดสู่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน	- ทีมวิทยากรศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน - ผู้แทนกลุ่มย่อย
3. การประยุกต์ใช้ในวิถีประจำวัน	- ทีมวิทยากรศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน		

➡ ฝึกอบรมครูฝึกระดับตำบล ใช้หลักสูตรนี้

หลักสูตรประกอบด้วย ๕ หัวข้อกิจกรรมหลัก

๑. นโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเหตุผลการความจำเป็นที่ต้องเร่งสร้างความเข้าใจและเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนได้น้อมนำไปสู่การปฏิบัติทั่วทั้งประเทศ โดยเฉพาะในห้วงเวลาที่พสกนิกรชาวไทยน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ด้วยการตั้งปณิธานสร้างชาติ ถวายเป็นพระราชกุศล ในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๐ (วิทยากรของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน ทั้ง ๑๑ ศูนย์ จึงควรใช้สื่อประกอบ เช่น วีดิทัศน์ กระแสพระราชดำริส คำแถลงการณ์ของนายกรัฐมนตรี การมอบนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามลำดับ เป็นต้น เพื่อให้ครูฝึกระดับอำเภอ และระดับตำบล ได้เข้าใจและตระหนักในการนำไปขับเคลื่อนต่อไปในพื้นที่)

๒. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานคืออะไร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิทยากรและทีมครูฝึกได้ทบทวนและเรียนรู้แก่นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ตรงกัน รวมทั้งหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่จะน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนา ในพื้นที่

๓. การประยุกต์ใช้ในวิถีประจำวัน เพื่อให้เรียนรู้และเข้าใจรูปแบบวิถีชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับบุคคล ครัวเรือน ทุกอาชีพ ทุกฐานะ (ไม่ใช่เฉพาะด้านการเกษตร) ซึ่งทีมครูฝึกจะต้องนำไปเล่าหรือถ่ายทอดให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เข้าใจได้ง่ายและเห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นวิถีชีวิตได้

๔. ตัวอย่างความสำเร็จของการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ สามารถอธิบายขยายความจากแก่นของหลักปรัชญาฯ ได้ง่ายขึ้น และครูฝึกสามารถแสวงหาตัวอย่างในพื้นที่ได้ง่าย เพื่อเป็นตัวอย่างในการนำไปพูดคุยกับประชาชน

๕. การเตรียมการขับเคลื่อนฯ เพื่อให้ทีมครูฝึกได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ด้วยการได้เรียนรู้เป้าหมาย ตัวชี้วัด (Checklist หรือ Guideline) การรายงาน (รายละเอียดในภาคผนวก) ให้ทีมมีความพร้อม ในการกลับไปสร้างทีมครูฝึกระดับตำบล เพื่อถ่ายทอดไปสู่เวทีระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ได้ทันตามกำหนดเวลา โดยอาจทำกิจกรรมการตั้งพันธมิตรร่วมกันของทีมครูฝึก

(๘) วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยี :

- หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทรงงาน ๒๓ ประการ
- เครื่องฉายอินเตอร์เน็ตในการสืบค้นและเผยแพร่ข้อมูล
- application ในการพัฒนาชุดความรู้และสื่อต่างๆ

(๙) ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ ทดสอบ และการลดค่าใช้จ่าย :

- การพัฒนาชุดความรู้/สื่อเอกสาร/สื่อ online อาจมีความจำเป็นต้องจ้างที่ปรึกษาเพื่อพัฒนา application ให้มีประสิทธิภาพ แต่อาจเลือกจ้างที่ปรึกษาที่เป็นสถาบันการศึกษาของรัฐที่มีศักยภาพ ในการถ่ายทอดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีศักยภาพในการพัฒนาสื่อด้วย

- จัดทำโมเดลการดำรงชีวิตของคนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน โมเดลการประกอบอาชีพ โมเดลศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาจให้กรมการพัฒนาชุมชนซึ่งมีความเชี่ยวชาญเป็น ผู้รวบรวมข้อมูลและจัดทำโมเดล

(๑๐) ข้อพึงระวังในการดำเนินงาน :

- การพัฒนาชุดความรู้/สื่อเอกสาร/สื่อ online และโมเดลตัวอย่าง ให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการประชุม ติดตามสื่อสารระหว่างผู้พัฒนากับผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง

- ชุดความรู้/สื่อเอกสาร/สื่อ online และโมเดลตัวอย่างต้องมีความทันสมัย ไม่ซับซ้อน ประหยัดเวลา และแรงงาน โดยสามารถเรียนรู้เข้าใจได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสื่อสารความเข้าใจได้อย่างตรงกัน

ขั้นตอนที่ ๓ การฝึกสอนหรือถ่ายทอดความรู้

(๑) ระยะเวลา (Tp) : ๑๒๐ วัน (มิถุนายน – กันยายน ๒๕๖๐)

(๒) ผลผลิต (Product) : ความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(๓) เป้าหมายผลผลิต (Target) : สร้างความเข้าใจให้ประชาชนครบทุกหมู่บ้านชุมชน

(๔) ข้อกำหนดที่สำคัญ (Krp) : ครูฝึกมีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้

(๕) ตัวชี้วัดผลผลิต (KPI) : ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

(๖) มาตรฐานผลผลิต (Standard) : ประชาชนได้รับความรู้และมีความเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง

(๗) วิธีปฏิบัติงาน : ครูฝึกระดับอำเภอและระดับตำบล ร่วมกันถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตแก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้ครอบคลุมทั้งประเทศ ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ภายใต้การกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุน จากคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัด (ศจพ.จ.)และระดับอำเภอ (ศจพ.อ.)

หลักสูตรและสาระสำคัญสำหรับครูฝึก ถ่ายทอดสู่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน

หลักสูตรการถ่ายทอดสู่ประชาชนในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

หลักสูตร 1 วัน

ช่วงเช้า		ช่วงบ่าย	
หัวข้อ	กระบวนการ	หัวข้อ	กระบวนการ
1. แนวนโยบายของรัฐบาล	<ul style="list-style-type: none"> - ฝ่ายปกครอง เตรียมสถานที่ ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน - ทีมครูฝึกเตรียมเครื่องฉายวีดิทัศน์ อธิบายเพิ่มเติม 	4. การน้อมนำศก.พพ. ไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เพื่อถวายความดีเป็นพระราชกุศล	<ul style="list-style-type: none"> - ขวนคิด ขวนคุย คำถามโดนใจ - ทำสัญญาประชาคม ต่อเวทีชุมชน - "คิดกิจกรรมจะทำได้ ตามรอยเท้าพ่อ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล"
2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงาน คืออะไร	<ul style="list-style-type: none"> - วาดสื่อมัลติมีเดียจากส่วนกลาง - ทีมครูฝึกระดับอำเภอ/ตำบล อธิบายเพิ่มเติม 		
3. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (ตัวอย่างความสำเร็จของการน้อมนำหลักปรัชญาไปประยุกต์ใช้)	<ul style="list-style-type: none"> - เตรียมเนื้อหาตัวอย่าง และเล่าโดยทีมครูฝึก - นำตัวอย่างจริงในพื้นที่มาเล่า - เปิดเวทีให้ซักถาม 		

หลักสูตรประกอบด้วย ๔ หัวข้อกิจกรรมหลัก

๑. นโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนทางแก้ปัญหาความทุกข์ยากและสร้างความสุขให้กับประชาชนด้วยวิถีชีวิตที่พอเพียงและสมดุล เป็นโอกาสสำคัญยิ่งที่ประชาชนจะได้น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชด้วยการสร้างความดีถวายเป็นพระราชกุศล ในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๐ (ในพื้นที่อาจไม่สะดวกในการใช้เครื่องมือเพื่อฉายวีดิทัศน์ ครูฝึกจำเป็นต้องเล่าเรื่องราวให้เห็นความสำคัญให้เข้าใจโดยง่าย เกิดความสนใจและมีความตระหนัก)

๒. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานคืออะไร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทีมครูฝึกได้ถ่ายทอดแก่นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานให้ประชาชนได้เข้าใจอย่างง่าย พร้อมทั้งหลักการทรงงานเพื่อแก้ปัญหาความทุกข์ร้อนให้แก่พสกนิกรชาวไทย ตลอดระยะเวลากว่า ๗๐ ปีที่ทรงครองราชย์ (ครูอาจต้องเรียบเรียงและสรุปความหมายให้กระชับ เข้าใจและจดจำได้ง่าย เช่น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก็คือหลักการใช้ชีวิตที่สมดุล ไม่มากไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนทั้งตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม หรือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย เพราะให้รู้จักทำหน้าที่หรือใช้สิทธิและครอบคลุมถึงความรักสามัคคี ความสงบสุข ด้วยหลักคุณธรรม)

๓. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและตัวอย่างความสำเร็จ เพื่อให้ทีมครูฝึกได้ถ่ายทอดและสร้างการเรียนรู้ให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เข้าใจรูปแบบวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล ครุว์เรือน ที่หลากหลายอาชีพ ทุกวัย ทุกฐานะ (ไม่ใช่เฉพาะด้านการเกษตร) โดยให้นำปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้ที่ปฏิบัติตนเห็นเป็นรูปธรรมมาร่วมพูดคุยในเวที (ควรเลือกตัวอย่างที่อยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านใกล้เคียง มีความใกล้เคียงกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย ตั้งคำถามให้เห็นว่าบุคคลนั้นใช้หลักปรัชญาฯ อย่างไร หรือแก้ปัญหาชีวิตของเขาได้ด้วยวิธีการอย่างไร เทียบกับหลักปรัชญาฯ แล้วคือส่วนไหน อย่างไร หรืออาจใช้สื่อจากส่วนกลาง หรือสื่อที่ทีมครูฝึกได้เตรียมไว้ ถ้ามีอุปกรณ์ที่สามารถเตรียมการได้)

๔. การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เพื่อให้ทีมครูฝึก ชวนคิด ชวนคุย หรือสร้างกิจกรรม ให้ประชาชนมีแรงจูงใจในการอยากตั้งปณิธาน หรือทำสัญญาประชาคม ของหมู่บ้าน/ชุมชน ที่จะสร้างความดีสืบสานปรัชญาของพ่อ ถวายเป็นพระราชกุศล

ทีมครูฝึกใช้ตัวชี้วัด Checklist หรือ Guideline ในการอธิบายประกอบเพื่อเชิญชวน หรือฝากการบ้าน ให้ประชาชนได้ประเมินตนเอง หรือให้ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนประเมินศักยภาพพื้นที่ตนเอง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับคัดเลือกกิจกรรมทำความดีร่วมกัน เช่น หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง หมู่บ้านปลอดยาเสพติด หมู่บ้านปลอดอบายมุข หมู่บ้านคุณธรรม หมู่บ้านปลอดขยะ เป็นต้น แล้วประกาศตนเองเป็นหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตในด้านต่าง ๆ ที่คัดเลือกเอง ตามความเหมาะสมของพื้นที่ซึ่งตรงกับหลักการทรงงาน คือ “การระเบิดจากข้างใน” (ดูรายละเอียดในแบบประเมินและแบบรายงานในภาคผนวก)

(๘) วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยี : ชุดความรู้/สื่อเอกสาร/สื่อ online โมเดลตัวอย่าง Checklist Guideline

(๙) ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ ทดสอบ และการลดค่าใช้จ่าย : ใช้งบประมาณจากกรมต้นสังกัด และงบประมาณจังหวัด

(๑๐) ข้อพึงระวังในการดำเนินงาน : วิทยากรต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างถูกต้องตรงกัน และมีศักยภาพในการถ่ายทอดและสื่อสารให้ครัวเรือน ชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ ๔ การนำไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

(๑) ระยะเวลา (Tp) : ๓๐ วัน (มิถุนายน – กันยายน ๒๕๖๐)

(๒) ผลผลิต (Product) : ประชาชนปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นวิถีชีวิต

(๓) เป้าหมายผลผลิต (Target) : ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ และเกิดความยั่งยืน

(๔) ข้อกำหนดที่สำคัญ (Krp) : ประชาชนสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง

(๕) ตัวชี้วัดผลผลิต (KPI) : ประชาชนประเมินตนเองปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

(๖) มาตรฐานผลผลิต (Standard) : ประชาชนปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นวิถีชีวิต

(๗) วิธีปฏิบัติงาน : ครูฝึกและคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัด (ศจพ.จ.) และระดับอำเภอ (ศจพ.อ.) รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชน หมู่บ้าน/ชุมชน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต หลังจากที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจจากครูฝึก ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

(๘) วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยี : Checklist Guideline

(๙) ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ ทดสอบ และการลดค่าใช้จ่าย : การบันทึกผลการประเมินตนเองแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ชุมชนเป้าหมาย เสวนาพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหมู่บ้านชุมชนและสังคม

(๑๐) ข้อพึงระวังในการดำเนินงาน : การประเมินตนเองต้องมีความสอดคล้องกับความเป็นจริง และเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๕ หมู่บ้าน/ชุมชนมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ไขปัญหา

- (๑) ระยะเวลา (Tp) : ๓๐ วัน (สิงหาคม – กันยายน ๒๕๖๐)
- (๒) ผลผลิต (Product) : ปัญหาต่างๆในหมู่บ้านชุมชนได้รับการแก้ไขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (๓) เป้าหมายผลผลิต (Target) : หมู่บ้านชุมชนมีความพอเพียงอย่างยั่งยืน
- (๔) ข้อกำหนดที่สำคัญ (Krp) : ประชาชนในหมู่บ้านชุมชนมีส่วนร่วมในการประกาศตนเอง
- (๕) ตัวชี้วัดผลผลิต (KPI) : หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายประกาศตนเองไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
- (๖) มาตรฐานผลผลิต (Standard) : มีการดำเนินการตามประกาศอย่างต่อเนื่อง
- (๗) วิธีปฏิบัติงาน : สำหรับหมู่บ้านและชุมชนที่สามารถดำเนินการขับเคลื่อนให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ในช่วงเดือนสิงหาคม ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ จะเป็นการประกาศโดยประชาชนเพื่อสร้างความดีถวายเป็นพระราชกุศล แต่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ส่วนประชาชนและหมู่บ้าน/ชุมชนอื่น ๆ ที่อยู่ระหว่างการตั้งปณิธานและขับเคลื่อนกิจกรรม ก็ดำเนินการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เมื่อเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายและมีความพร้อม ก็ให้หมู่บ้าน/ชุมชนประกาศตนเองต่อเนื่องต่อไป โดยคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัด (ศจพ.จ.) และระดับอำเภอ (ศจพ.อ.) เป็นผู้รวบรวมรายงาน
- (๘) วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยี : ศาลาประชาคม ป้ายประกาศ
- (๙) ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ ทดสอบ และการลดค่าใช้จ่าย : การจัดประชาคมประกาศตนเองเป็นหมู่บ้านที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ เผยแพร่ผลการดำเนินงานเป็นแนวทางในการขยายผลอย่างต่อเนื่องสู่การปฏิบัติในวงกว้างของสังคมต่อไป
- (๑๐) ข้อพึงระวังในการดำเนินงาน : การรวบรวมบุคคล หมู่บ้านและชุมชนตัวอย่าง และแนวทางการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

บทที่ ๔

การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการ

๔.๑ แนวทางการปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้การดำเนินการและการให้บริการดีขึ้น

กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดโครงการสร้างในการติดตามประเมินผล ดังนี้

(๑) คณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.) มีหน้าที่กำกับ เร่งรัด ดูแล ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ และศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ รายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหา/อุปสรรค ข้อขัดข้องให้ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย ทราบทุกระยะ

(๒) คณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ (ศจพ.อ.) มีหน้าที่รายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหา/อุปสรรค ข้อขัดข้องให้ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดทราบทุกระยะ

(๓) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต มีหน้าที่ในการกำกับ เร่งรัด ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องกับการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความชัดเจน และเป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง รายงานผลการดำเนินงานตลอดจนปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้องให้คณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย ทราบเป็นระยะ และประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลการดำเนินงานเพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากสภาพแวดล้อมและบริบททางสังคมยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป หลายหน่วยงานได้ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้ดีขึ้น สำนักนโยบายและแผน สป. ในฐานะเจ้าภาพการบูรณาการการขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต จะได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาแนวทางการการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิตประจำวันของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และครัวเรือน ชุมชนเป้าหมาย รวมทั้งระบบการติดตามประเมินผล ตลอดจนการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ได้ตลอดเวลา

๔.๒ การเผยแพร่และนำกระบวนการที่ได้รับการปรับปรุงไปสู่การปฏิบัติ

การเผยแพร่และนำกระบวนการที่ได้รับการปรับปรุงไปสู่การปฏิบัติ โดยสำนักนโยบายและแผน สป. ได้จัดทำคู่มือกระบวนการ ผังกระบวนการ/มาตรฐานการปฏิบัติงาน และถ่ายทอดกระบวนการดังกล่าว ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งในกระบวนการออกแบบและผู้มีหน้าที่ในการนำกระบวนการไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความเข้าใจ โดยกระบวนการเรียนรู้จากการที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างทฤษฎี (นามธรรม) และภาคปฏิบัติ (รูปธรรม) ทำให้เกิดกระบวนการคิดและฝึกปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดทักษะ รวมทั้งนำไปสู่การถ่ายทอดและขยายผลจนเกิดเป็นเครือข่าย เป็นวิถีในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังเกิดเครือข่ายในการทำงานระหว่างหน่วยงานและเจ้าหน้าที่เพื่อปรับปรุงกระบวนการและทบทวนคู่มือกระบวนการ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาองค์การเกิดความต่อเนื่อง ยั่งยืน รวมทั้งการปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพ สร้างความพึงพอใจและประโยชน์สุขให้กับประชาชนโดยแท้จริง

บรรณานุกรม

๑. ประมวลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)
๒. คำกล่าวปาฐกถาของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีในพิธีเปิดการประชุม G๗๗
๓. จากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ...กว่า ๑ ทศวรรษ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๕, หน้า ๖ - ๗)
๔. จากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ...กว่า ๑ ทศวรรษ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๕, หน้า ๙)
๕. ประมวลจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐), เศรษฐกิจพอเพียง ร่วมเรียนรู้ สานข่าย ขยายผล (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๙, หน้า ๑๐-๑๑), และร่วมเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงาน กศน., หน้า ๓-๔)
๖. หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร (สำนักพระราชวัง)
๗. เศรษฐกิจพอเพียง ร่วมเรียนรู้ สานข่าย ขยายผล (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๙)
๘. พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่บัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๑๖, ตามรอยพระราชดำริสู่ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, หน้า ๒๕)
๙. พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่บัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๖, ตามรอยพระราชดำริสู่ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, หน้า ๓๑)
๑๐. พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่บัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๐, ตามรอยพระราชดำริสู่ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, หน้า ๓๑)
๑๑. ร่วมเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงาน กศน., หน้า ๕)
๑๒. เศรษฐกิจพอเพียง ร่วมเรียนรู้ สานข่าย ขยายผล (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๙, หน้า ๕๐-๕๔)
๑๓. ตัวอย่างความสำเร็จ : เกษตรกรในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, (สำนักงาน ก.ป.ร. , ๒๕๕๘, หน้า ๑๓๐ – ๑๓๓)
๑๔. คู่มือตัวอย่างความสำเร็จการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประเภทธุรกิจขนาดกลาง (สำนักงาน ก.ป.ร.)
๑๕. การบริหารธุรกิจตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, ๒๕๕๕)
๑๖. ความรู้จากการปฏิบัติของครุภูมิปัญญาแห่งลุ่มน้ำยาว จ.น่าน (สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ, ๒๕๕๙, หน้า ๔๐ – ๔๕)
๑๗. บทเรียนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง, ๒๕๕๘, หน้า ๑-๑)

๑๘. บทเรียนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, ๒๕๕๘, หน้า ๒๒-๑)

ภาคผนวก

๑. กลไกขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต
๒. หลักสูตรการฝึกอบรมครูฝึกระดับอำเภอ และแนวทางการถ่ายทอดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ประชาชน
๓. แบบประเมินตนเองของครัวเรือน และหมู่บ้าน/ชุมชน
๔. แบบรายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดและอำเภอ

๑. กลไกขับเคลื่อนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

๑.๑ คณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย (ศจพ.มท.)

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ ๓๑๐ /๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย (ศจพ.มท.)

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ ๒๒๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จัดตั้งศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย (ศจพ.มท.) และคำสั่งที่ ๔๗๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย นั้น

เพื่อให้การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย จึงขอยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๒๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๔๗๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. ที่ปรึกษา

- ๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- ๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

๒. คณะกรรมการบริหาร

๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย	ผู้อำนวยการศูนย์
๒) รองปลัดกระทรวงมหาดไทยทุกท่าน	กรรมการ
๓) ปลัดกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๔) อธิบดีกรมการปกครอง	กรรมการ
๕) อธิบดีกรมที่ดิน	กรรมการ
๖) อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง	กรรมการ
๗) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กรรมการ
๘) อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
๙) หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑๐) ที่ปรึกษาด้านความมั่นคง
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑๑) ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑๒) ที่ปรึกษาด้านการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ

/๑๓) ผู้ว่าการ...

- ๒ -

๑๓) ผู้ว่าการการประปานครหลวง	กรรมการ
๑๔) ผู้ว่าการการประปาสวนภูมิภาค	กรรมการ
๑๕) ผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวง	กรรมการ
๑๖) ผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	กรรมการ
๑๗) ผู้อำนวยการองค์การตลาด	กรรมการ
๑๘) ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทยทุกท่าน	กรรมการ
๑๙) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	กรรมการ
๒๐) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๒๑) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๒๒) ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
๒๓) ผู้แทนกระทรวงแรงงาน	กรรมการ
๒๔) ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๒๕) ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
๒๖) นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๒๗) นายกสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๒๘) นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๒๙) นายกสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๓๐) อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน	กรรมการ และเลขานุการร่วม
๓๑) ที่ปรึกษาด้านการปกครอง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ และเลขานุการร่วม
๓๒) ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการร่วม
๓๓) ผู้ที่อธิบดีกรมการปกครอง, อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน, อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมอบหมาย	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการร่วม

ให้ศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ อำนวยการบริหารจัดการ กำหนดแนวทาง มาตรการ และบูรณาการการดำเนินงาน
และงบประมาณในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนประสานในส่วนที่เกี่ยวข้อง
เพื่อสนับสนุนต่อการดำเนินงานตามนโยบายจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒ อำนวยการ กำกับ เร่งรัด ดูแล ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการ
จัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับต่าง ๆ

/๒.๓ เชิญผู้แทน...

- ๓ -

๒.๓ เชิญผู้แทนส่วนราชการอื่น หน่วยงานเอกชน และองค์กรภาคประชาชนเข้าร่วมประชุมชี้แจง หรือให้ข้อมูลต่าง ๆ หรือให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดในหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย

๒.๔ ประสานหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินชีวิตภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๕ สรุปรายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหา/อุปสรรค ข้อขัดข้องนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบทุกระยะ

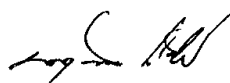
๒.๖ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่เห็นสมควร

๒.๗ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก

(อนงุช แจ๋จินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๑.๒ คณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.)

องค์ประกอบ

๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด	ผู้อำนวยการ
๒) รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย	รองผู้อำนวยการ
๓) รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด	กรรมการ
๔) ปลัดจังหวัด	กรรมการ
๕) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด	กรรมการ
๖) ผู้แทนหน่วยทหารในพื้นที่	กรรมการ
๗) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาหรือสถานศึกษาในพื้นที่	กรรมการ
ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร	
๘) หัวหน้าส่วนราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	กรรมการ
ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร	
จำนวน ๑๐ - ๑๕ คน	
๙) ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนา	กรรมการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ถ้ามี)	
๑๐) นายอำเภอทุกอำเภอ	กรรมการ
๑๑) ประธานหอการค้าจังหวัด	กรรมการ
๑๒) ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด	กรรมการ
๑๓) ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด	กรรมการ
๑๔) ประธานชมรมธนาคารจังหวัด	กรรมการ
๑๕) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด	กรรมการ
๑๖) ประธานสันนิบาตเทศบาลจังหวัด	กรรมการ
๑๗) นายองค์การบริหารส่วนตำบล	กรรมการ

ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร ๑ คน

- ๑๘) ประธานชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจังหวัด กรรมการ
- ๑๙) ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน หรือองค์กรชุมชน กรรมการ
ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร จำนวนไม่เกิน ๓ องค์กร
- ๒๐) ประชาชนชาวบ้านด้านเศรษฐกิจพอเพียง กรรมการ
ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร จำนวนไม่เกิน ๓ คน
- ๒๑) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด กรรมการและเลขานุการร่วม
- ๒๒) พัฒนาการจังหวัด กรรมการและเลขานุการร่วม
- ๒๓) เจ้าหน้าที่ของสำนักงานจังหวัด, สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด, กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม
ที่ทำการปกครองจังหวัด และสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
ที่ได้รับมอบหมาย

อำนาจหน้าที่

- ๑) บริหารจัดการ กำหนดแนวทาง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามที่ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย กำหนด
- ๒) บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ ตลอดจนประสานการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงานเอกชน และภาคประชาชนเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินชีวิตภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๓) กำกับ เร่งรัด ดูแล ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ และศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่
- ๔) รายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหา/อุปสรรค ข้อขัดข้องให้ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทยทราบทุกระยะ
- ๕) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย มอบหมาย

๓. คณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ (ศจพ.อ.)

องค์ประกอบ

- ๑) นายอำเภอ ผู้อำนวยการ
- ๒) ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานปกครองและพัฒนา รองผู้อำนวยการ
- ๓) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอ กรรมการ

๔) ผู้แทนหน่วยทหารในพื้นที่	กรรมการ
๕) ท้องถิ่นอำเภอ	กรรมการ
๖) เกษตรอำเภอ	กรรมการ
๗) สาธารณสุขอำเภอ	กรรมการ
๘) ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ตามที่นายอำเภอเห็นสมควร	กรรมการ
๙) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาครอบครัวและศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ	กรรมการ
๑๐) หัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในพื้นที่ ตามที่นายอำเภอเห็นสมควร	กรรมการ
๑๑) ผู้แทนภาคเอกชนในพื้นที่ตามที่นายอำเภอเห็นสมควร	กรรมการ
๑๒) ผู้แทนธนาคารในพื้นที่ตามที่นายอำเภอเห็นสมควร	กรรมการ
๑๓) นายกเทศมนตรีทุกแห่งในพื้นที่	กรรมการ
๑๔) นายกองค้การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งในพื้นที่	กรรมการ
๑๕) กำนัน ทุกตำบล	กรรมการ
๑๖) ประชาชนชาวบ้านด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่นายอำเภอเห็นสมควร	กรรมการ
๑๗) ผู้แทนภาคประชาชนที่นายอำเภอเห็นสมควร	กรรมการ
๑๘) พัฒนาการอำเภอ	กรรมการและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑) ส่งเสริม สนับสนุน และบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่เพื่อให้มีการขับเคลื่อนการดำเนินชีวิตภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางที่ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย และศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำหนด

๒) บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ ตลอดจนประสานการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงานเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินชีวิตภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓) รายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหา/อุปสรรค ข้อขัดข้องให้ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดทราบทุกระยะ

๔) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดมอบหมาย

๒. หลักสูตรการฝึกอบรมครูฝึกระดับอำเภอและแนวทางการถ่ายทอดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ประชาชน

ร่าง

หลักสูตรการฝึกอบรมครูฝึกระดับอำเภอ “การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต”

(ที่ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน ๑๑ แห่ง ๔๔ รุ่น ๆ ละ ๑ วัน ๒๒ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐)

ร่าง

หลักสูตรการฝึกอบรมครูฝึกระดับอำเภอ “การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต”

(ที่ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน ๑๑ แห่ง ๔๔ รุ่น ๆ ละ ๑ วัน ๒๒ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ประเด็น/เนื้อหา	กระบวนการ	วิทยากร/สื่อ/อุปกรณ์	ข้อเสนอแนะ
๑) แนวนโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ	เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญเชิงจิตวิญญาณและความจำเป็นที่ต้องขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> ความสำคัญของการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ยุคศตวรรษที่ ๒๑ แนวนโยบายของรัฐบาล 	<ul style="list-style-type: none"> ประสานเชิญผู้แทนกระทรวง/กรม สร้างความสัมพันธ์วิทยากรศูนย์ฯ และครูฝึก ทีมวิทยากร ศพช. เตรียมเครือข่ายและฉาย ppt. 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้แทน มท./กรม/ผอ.ศูนย์ศึกษาไปพบปะและบรรยาย คลิป์วีดิทัศน์กระแสพระราชดำริศำแถลงการณ์นายกรัฐมนตรี ppt.๓ 	<ul style="list-style-type: none"> เริ่มต้นจากวีดิทัศน์กระแสพระราชดำริศำกล่าวนายกรัฐมนตรี มท.มท. ให้ถาม/ตอบ ไม่เกิน ๓ ชั่วโมง
๒) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานคืออะไร	เพื่อให้เข้าใจแก่นของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานที่ตรงกัน	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงาน	เตรียมเนื้อหาและบรรยายโดยทีมวิทยากรศูนย์ฯ	ppt.๒	<ul style="list-style-type: none"> ให้ถาม/ตอบ ไม่เกิน ๔๐ นาที
๓) การประยุกต์ใช้ใบชีวิตประจำวัน	เพื่อให้ผู้และเข้าใจรูปแบบวิถีชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถถ่ายทอดไปสู่ระดับบุคคลและครัวเรือน ทุกอาชีพ ทุกฐานะเข้าใจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ไม่เฉพาะเกษตรกร)	รูปแบบวิถีชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (วิถีกิน วิถีอยู่ วิถีใจ, การประกอบอาชีพ, การดำเนินชีวิตและการแก้ไขปัญหายั่งยืน)	เตรียมเนื้อหา (คู่มือบทที่ ๓) และบรรยายโดยทีมวิทยากรศูนย์ฯ	<ul style="list-style-type: none"> วิทยากรศูนย์ฯ เนื้อหาในคู่มือบทที่ ๓ วีดิทัศน์ 	<ul style="list-style-type: none"> เริ่มจากวีดิทัศน์นำเข้าสู่บทเรียน ไม่เกิน ๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที
๔) ตัวอย่างความสำเร็จของการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	เพื่อให้ได้พบรูปธรรมความสำเร็จจากประสบการณ์จริงในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอย่างบูรณาการ	ตัวอย่างความสำเร็จของผู้ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> เตรียมเนื้อหาและบรรยายหรือเล่าเรื่องโดยผู้ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต/ผู้ชำนาญการ/ปราชญ์ชุมชน/หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชน/ ฉายวีดิทัศน์หรือแสดงผลงานรูปธรรมของวิทยากร 	<ul style="list-style-type: none"> คู่มือ ppt./วีดิทัศน์ ปราชญ์ชาวบ้านด้านเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่/ผู้นำชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> การเล่าประสบการณ์ ถาม/ตอบ (เทียบกับหลัก/แก่นของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ นำไปใช้อย่างไร แก้ไขอย่างไร เกิดผลอะไร สอดคล้องกับหลักการใด)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ประเด็น/เนื้อหา	กระบวนการ	วิทยากร/สื่อ/อุปกรณ์	ข้อเสนอแนะ
๕ การเตรียมการขับเคลื่อนภารกิจ โดยการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อกำหนดขั้นตอนในการเพิ่มจำนวนครูฝึกระดับตำบลในพื้นที่ และการถ่ายทอดสู่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เพื่อให้เข้าใจและสามารถเตรียมการขับเคลื่อนฯ ในพื้นที่ ▪ เพื่อทำกิจกรรมตั้งปณิธานของครูฝึก 	การวางแผนเตรียมการขับเคลื่อนภารกิจการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติและกำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แบ่งกลุ่มศึกษาขั้นตอนในคู่มือ และหลักสูตรในการถ่ายทอดสู่ชุมชน โดยศึกษาร่วมกันจากเป้าหมาย ภารกิจหลักสูตรในหมู่บ้าน/ชุมชน ตัวชี้วัดแบบรายงาน จากคู่มือ ▪ ระดมความคิดเห็นสรุปแนวทางของกลุ่มนำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ▪ ทำกิจกรรมตั้งปณิธานครูฝึก 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ วิทยากรกระบวนการของศูนย์ฯ ▪ ฟลิปชาร์ต ▪ ผู้แทนกลุ่ม ▪ เพลงประกอบที่สร้างบรรยากาศ 	สรุปและมอบภารกิจ

หมายเหตุ ครูฝึกระดับอำเภอ อบรมครูฝึกระดับตำบล กลุ่มเป้าหมายอย่างน้อยต้องมีผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการระดับตำบลและผู้หน้าที่มีประสบการณ์ในชุมชน โดยไม่กำหนดจำนวนคนและรุ่น ให้เป็นไปตามความเหมาะสมของจำนวนพื้นที่เป้าหมาย ปฏิบัติการได้เสร็จทันกำหนด

ร่าง

แนวทางการถ่ายทอดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีการปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ประเด็น/เนื้อหา	กระบวนการ	วิทยากร/ สื่อ/อุปกรณ์	ข้อเสนอแนะ
๑) แนวนโยบาย ของรัฐบาทในการ ขับเคลื่อนการน้อมนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปสู่การปฏิบัติ	เพื่อให้ตระหนัก ถึงความสำคัญ เข้าใจความเป็นมา และความจำเป็น ที่ต้องขับเคลื่อนปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติ (สร้างความตระหนัก ให้ตระหนัก)	<ul style="list-style-type: none"> ความสำคัญ ของการน้อมนำ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ แนวนโยบาย ของรัฐบาท 	<ul style="list-style-type: none"> ฝ่ายปกครอง เตรียมสถานที่ ประชาชน ในหมู่บ้าน/ชุมชน ทีมครูฝึกเตรียมเครื่องมือ และฉายวีดิทัศน์ 	<ul style="list-style-type: none"> วีดิทัศน์ ผู้แทน ครูฝึก (ถ้าไม่สะดวกที่ต้องใช้ อุปกรณ์ ครูฝึกต้องถ่า เขียนเรียงลำดับให้กระชับ น่าสนใจ เกิดความ ตระหนัก) 	ให้ถาม/ตอบ
๒) ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงาน คืออะไร	เพื่อให้เข้าใจแก่น ของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงาน ที่ตรงกัน	ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงและหลักการ ทรงงาน	<ul style="list-style-type: none"> เตรียมเนื้อหา และบรรยายโดยทีมครูฝึก ฉายสื่อมัลติมีเดีย จากส่วนกลาง (ถ้ามีอุปกรณ์พร้อม) 	<ul style="list-style-type: none"> ครูฝึก แผ่นพับ ppt. 	<ul style="list-style-type: none"> ตั้งคำถามให้โดน วิกฤตชีวิต ที่ได้แก้ไข
๓) การประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันและ ตัวอย่างความสำเร็จ ของการน้อมนำ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อให้รู้และเข้าใจ วิถีชีวิตตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถ ประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน เน้นให้ระดับบุคคล และครัวเรือน ทุกอาชีพ ทุกวัย ทุกฐานะ (ไม่เฉพาะ ทำเกษตร) เพื่อให้ได้พบอุปสรรค ความสำเร็จจากการ น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้จนเป็นวิถีชีวิต 	<ul style="list-style-type: none"> รูปแบบวิถีชีวิต ตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง (วิถีกิน วิถีอยู่ วิถีใช้, การประกอบอาชีพ, การดำเนินชีวิตและ การแก้ไขปัญหา ชีวิต) ตัวอย่างความสำเร็จ ของผู้ที่น้อมนำ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> เตรียมเนื้อหา และบรรยายโดยทีมครูฝึก เล่าตัวอย่าง (อาจเพิ่มเติม นอกจากคู่มือ) นำตัวอย่างจริงในพื้นที่ มาเล่า เล่าเรื่องโดยปราชญ์ หรือผู้ที่น้อมนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปประยุกต์ใช้ จนเป็นวิถีชีวิต คือ ได้นำไปใช้อย่างไร หรือแก้ปัญหาอะไร เกิดผลอย่างไร สอดคล้องกับหลักการใด ของหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 	<ul style="list-style-type: none"> ภาพตัวอย่าง ppt. ตัวอย่างจริง วัสดุ เครื่องมือ ผลิตจริงของปราชญ์ ตัวชีวิต 	<ul style="list-style-type: none"> วิทยากรศูนย์ฯ เนื้อหาในคู่มือ บทที่ ๓ วีดิทัศน์
๔) การน้อมนำ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติจนเป็น วิถีชีวิตเพื่อถวายความดี เป็นพระราชกุศล	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อสร้างแรงจูงใจ ให้น้อมนำไปปฏิบัติ ในชีวิตประจำวัน จนเป็นวิถีชีวิต ได้สัญญาประชาชน ของหมู่บ้าน/ชุมชน 	การทำความดี ตามคำสอน เพื่อถวายเป็น พระราชกุศล	<ul style="list-style-type: none"> ชวนคิด ชวนคุย คำถามโดนใจ เช่น ๑) ตั้งแต่ในหลวงสวรรคต เราได้ทำดีหรือทำตามพอ สอนอะไรแล้วบ้าง ๒) ในวิถีชีวิตแต่ละวัน ของเราจะเอาคำสอน ของพอมมาใช้อย่างไร ได้บ้าง ฯลฯ) 	<ul style="list-style-type: none"> ทีมครูฝึก ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่ พิธีการ แสดงความ จงรักภักดี แบบประเมินตนเอง (Checklist/Guideline) แบบรายงาน 	

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ประเด็น/เนื้อหา	กระบวนการ	วิทยากร/ สื่อ/อุปกรณ์	ข้อเสนอแนะ
			๓) เราจะทำสัญญา ประชาคมต่อเวทีหมู่บ้าน/ ชุมชนเพื่อทำดีถวาย เป็นพระราชกุศล ในด้านใด (เช่น จะประกาศตนเอง เป็นหมู่บ้าน/ชุมชน.....)		

หมายเหตุ อาจมอบพันธะสัญญา (การบ้าน) จัดทำแผนครัวเรือนพอเพียง ตั้งปณิธานทำดีถวายพ่อ แบบประเมินตนเอง แบบรายงานผล
การดำเนินงานที่มปฏิบัติการค้าบลเข้ามาสอบถาม เยี่ยมเยือน กระตุ้นเป็นระยะ เพื่อสร้างกระแสความต่อเนื่อง หรือเชิญผู้บริหารลงพื้นที่
สร้างการประชาสัมพันธ์ให้ต่อเนื่อง

๓. แบบประเมินตนเอง (Checklist/Guideline) ของครัวเรือน และหมู่บ้าน/ชุมชนในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ

๓.๑ แบบประเมินตนเอง (Checklist/Guideline) ของครัวเรือนในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

กิจกรรม	เปรียบเทียบ	
	ก่อนดำเนินการ	หลังดำเนินการ
๑ ด้านเศรษฐกิจ		
☞ ทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ	☐	☐
☞ วางแผนการใช้จ่ายและจัดสรรค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม	☐	☐
☞ ออมเงินไว้ใช้ยามฉุกเฉินจำเป็น	☐	☐
☞ มีกิจกรรมลดรายจ่าย เพิ่มรายได้	☐	☐
๒ ด้านการดำรงชีวิต		
☞ มีความสุข พอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่	☐	☐
☞ มีความรัก ความอบอุ่น มีกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว	☐	☐
☞ มีสุขภาพกายและใจดี	☐	☐
☞ ประกอบสัมมาชีพ ดำรงชีวิตด้วยความขยันหมั่นเพียร ประหยัด และซื่อสัตย์สุจริต	☐	☐
☞ สมาชิกในครัวเรือนไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุขอื่น ๆ	☐	☐
☞ มีการวางแผนในการดำเนินชีวิต พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในครัวเรือน	☐	☐
☞ ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ	☐	☐
☞ เป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัว/บุคคลทั่วไป	☐	☐
๓ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร		
☞ ผลิตอาหารที่ปลอดภัยไว้บริโภคในครัวเรือน	☐	☐
☞ นำทรัพยากรที่เหลือใช้มาสร้างมูลค่า	☐	☐
☞ มีการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต	☐	☐
คะแนนรวม		

หมายเหตุ ๑. ครัวเรือนประเมินตนเองก่อนและหลังการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ

๒. กาเครื่องหมาย ในกิจกรรมที่ดำเนินการ

๓. ในการประเมินตนเองมีคะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน (กิจกรรมละ ๑ คะแนน)

โดยต้องมีการทำกิจกรรมครบทั้ง ๓ ด้าน และได้คะแนนรวมไม่ต่ำกว่า ๙ คะแนน (ร้อยละ ๖๐)

จึงจะผ่านการประเมิน

๓.๒ แบบประเมินตนเอง (Checklist/Guideline) ของหมู่บ้าน/ชุมชนในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต

กิจกรรม	เปรียบเทียบ	
	ก่อนดำเนินการ	หลังดำเนินการ
๑ ด้านเศรษฐกิจ		
☐ สนับสนุนครัวเรือนให้มีการออม	☐	☐
☐ ครัวเรือนมีการประกอบอาชีพโดยคำนึงถึงศักยภาพและทรัพยากรในหมู่บ้าน/ชุมชน	☐	☐
☐ มีการสร้างงานในหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อลดการอพยพแรงงาน	☐	☐
☐ หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ มีพลังในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง และมีการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างต่อเนื่อง	☐	☐
๒ ด้านสนับสนุนการมีส่วนร่วม		
☐ มีการรวมกลุ่มและองค์กรที่เข้มแข็งในชุมชน	☐	☐
☐ มีเวที/กิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น องค์ความรู้ในหมู่บ้าน/ชุมชน	☐	☐
☐ มีแกนนำหมู่บ้าน/ชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน/ชุมชน นักวิจัยชุมชนเข้มแข็ง	☐	☐
☐ มีเครือข่ายการพัฒนาที่ร่วมมือ ช่วยเหลือ แบ่งปันกัน	☐	☐
☐ มีการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน	☐	☐
☐ มีความสามัคคีและความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน	☐	☐
๓ ด้านศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน		
☐ มีฐานข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนที่จัดเก็บเป็นระบบ ทั้งทุนทางสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	☐	☐
☐ มีศูนย์เรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ และมีวิทยากรที่พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้	☐	☐
☐ คนในหมู่บ้าน/ชุมชนมีความเอื้ออาทร แบ่งปันกัน มีจิตสาธารณะ สามัคคี ร่วมพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างต่อเนื่อง	☐	☐
☐ อนุรักษ์และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น	☐	☐
☐ บริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างยั่งยืน	☐	☐
☐ สมาชิกในชุมชนเข้าถึงบริการสุขภาพที่ดียามเจ็บป่วย	☐	☐
☐ ปลอดภัยจากภัยพิบัติ	☐	☐
☐ ค้นหาและใช้ภูมิปัญญาในการสร้างคุณค่า	☐	☐
☐ รวบรวมและจัดทำเอกสารเพื่อการเผยแพร่ความรู้	☐	☐
๔ การบริหารจัดการทรัพยากร		
☐ มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับหมู่บ้าน/ชุมชน	☐	☐
คะแนนรวม		

หมายเหตุ ๑. หมู่บ้าน/ชุมชนประเมินตนเองก่อนและหลังการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ

๒. กาเครื่องหมาย ในกิจกรรมที่ดำเนินการ

๓. ในการประเมินตนเองมีคะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน (กิจกรรมละ ๑ คะแนน)

โดยต้องมีการทำกิจกรรมครบทั้ง ๓ ด้าน และได้คะแนนรวมไม่ต่ำกว่า ๑๒ คะแนน (ร้อยละ ๖๐) จึงจะผ่านการประเมิน

๔. แบบรายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดและอำเภอ

แบบรายงานผลการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต ระดับจังหวัด

จังหวัด ณ วันที่เดือน..... พ.ศ. ๒๕๖๐

ที่	อำเภอ	ตำบล	จำนวนเป้าหมายทั้งหมด			จำนวนที่ได้ดำเนินการถ่ายทอดหลักปรัชญา สู่ประชาชน					จำนวนผลการน้อมนำไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต		หมายเหตุ
			หมู่บ้าน	ชุมชน	ครัวเรือน	หมู่บ้าน	ชุมชน	คน/ ครัวเรือน	มีการตั้งปณิธาน/ทำสัญญาประชาคม		ครัวเรือน ที่มีการประเมินตนเอง	หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้ประกาศตนเองแล้ว	
									(ครัวเรือน)	(หมู่บ้าน/ชุมชน)			
๑													
๒													
๓													
๔													
๕													
...													
...													
		รวม											

หมายเหตุ ผลการประกาศเจตนารมณ์ของหมู่บ้าน/ชุมชน แยกประเภท

๑. หมู่บ้าน/ชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน
๒. หมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัยเสถียร จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน
๓. หมู่บ้าน/ชุมชน คุณธรรม จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน
๔. หมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัย จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน
๕. หมู่บ้าน /ชุมชน อื่น ๆ ระบุ จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน

แบบรายงานผลการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต ระดับอำเภอ

อำเภอ จังหวัด ณ วันที่เดือน..... พ.ศ. ๒๕๖๐

ที่	ตำบล	จำนวนเป้าหมายทั้งหมด			จำนวนที่ได้ดำเนินการถ่ายทอดหลักปรัชญา สู่ประชาชน					จำนวนผลการน้อมนำไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต		หมายเหตุ
		หมู่บ้าน	ชุมชน	ครัวเรือน	หมู่บ้าน	ชุมชน	คน/ ครัวเรือน	มีการตั้งปณิธาน/ทำสัญญาประชาคม		ครัวเรือน ที่มีการประเมินตนเอง	หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้ประกาศตนเองแล้ว	
								(ครัวเรือน)	(หมู่บ้าน/ชุมชน)			
๑												
๒												
๓												
๔												
๕												
...												
...												
		รวม										

หมายเหตุ ผลการประกาศเจตนารมณ์ของหมู่บ้าน/ชุมชน แยกประเภท

๑. หมู่บ้าน/ชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน
๒. หมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัยเสถียร จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน
๓. หมู่บ้าน/ชุมชน คุณธรรม จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน
๔. หมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัย จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน
๕. หมู่บ้าน /ชุมชน อื่น ๆ ระบุ จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน

“...พอเพียง นี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่
ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้
แต่ว่าพอ...คนเราถ้าพอ ในความต้องการ
ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย
ถ้าทุกประเทศมีความคิด “อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ”
มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียงหมายความว่า
พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข
พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้
แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น
ต้องให้พอประมาณตามอัธยาศัยจากก็พอเพียง
ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง...”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๔ ธันวาคม ๒๕๔๑